

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 31. DECEMBRA 1964

Leto XVI. — Štev. 51 — Cena 50 din

Bralcem

in sodelavcem

srečno 1965!

kolektiv „Pomurskega vestnika„

November in december v republiški skupščini

Tudi mesec november in december sta bila v republiški skupščini v znamenju aktivnosti številnih skupščinskih odborov. V teh dveh mesecih pa je bilo tudi več zasiedanj republiških zborov. Začetkom novembra je organizacijsko — politični zbor skupščine obravnaval problematiko krajevnih skupnosti. Poslanci so v razpravi ugotovili, da je proces formiranja krajevnih skupnosti na terenu v zastoju. Po sprejetju občinskih statutov v mnogih občinah doslej še niso razpravljali o krajevnih skupnostih, prav tako pa ponekod še vedno niso izkristalizirana stališča glede katerih temeljnih vprašanj v zvezi s krajevnimi skupnostmi. V razpravi je bilo poudarjeno, da naj občinske skupščine dajejo novonastalim krajevnim skupnostim vsaj tolikšna sredstva kot so jih dajale prej krajevnim odborom oziroma stanovanjskim skupnostim in to na osnovi predloženega programa krajevnih skupnosti, ki je sestavni del programa razvoja občine. Isti zbor je na tem zasiedanju obravnaval tudi izvajanje priporočila o izboljšanju dela občinske uprave. Poslanci so ugotovljali, da so se odnosi u pravnih organov do občanov o dobri meri izboljšali, kljub temu pa je še vedno mogoče zaslediti birokratski način obravnavanja zadev občanov.

Prosvedno — kulturni zbor je v novembru obravnaval problematiko s področja založništva. V razpravi je bilo ugotovljeno predvsem naslednje: cenena, manj luksuzna opremljena knjiga, zato pa dostopna širšemu občinstvu, ne skrbi in propagande, sklad za napredek založniške dejavnosti naj v bodoče ne bi podpiral s svojimi subvencijami vsako publikacijo posebej, temveč širše založniške akcije oziroma okvirne programe založb. V razpravi je bilo tudi ugotovljeno, da je položaj knjigarn na Slovenskem zelo neugoden in da tako knjigarne kot založbe kažejo premalo zanimanja za publikacijo s področja likovne dejavnosti.

V RADGONSKI OBČINI

Hitro rastoči drevesni nasadi

Gozdno gospodarski elaborat za gozdove v radgonski občini predvideva v prihodnjih desetih letih obnovo na 230 hektarjih. Potreba po intenzivnem gozdomarstvu se kaže predvsem v zasebnih gozdovih. V zadnjih letih so obnovili gozdove na 135 hektarjih. Poleg macesna in zelenega bora, ki jima dajejo zaradi hitre rasti poseben poudarek, so v preteklem obdobju osnovali več nasadov hitrorastočih drevesnih vrst. Ob Muri je 60 hektarov topolovega nasada, v zamočvirjenem predelu okrog Negove pa 55 hektarov črne jelše. Ob Muri bi lahko zasadili topol še na nadaljnjih 100 hektarjih.

Pri vzgoji novih nasadov pa ima obrat za gozdarstvo pri radgonskem kombinatu velike težave in stroške zaradi obvarovanja teh nasadov pred divjadjo, ki rada objeda predvsem rdeči bor. V katastrskih občinah Grabonč, Slapinci, Očeslavci, Črešnjenci in Okoslavci so morali zagraditi z bodečo žico 12 hektarov nasadov. V kolikor tega ne bi naredili, bi srnjad uničila letno do 80 odst. nasadov.

K velikim kompleksom, s katerimi razpolaga obrat za gozdarstvo, sodijo tudi primerne ceste. Doslej so naredili 1 kilometr novega cestišča, 5 km ceste so obnovili, ostale ceste pa redno vzdržujejo.

Družbeni sektor gozdov v radgonski občini obsega 1644 hektarov, zasebniki pa imajo 3632 hektarov gozdov. Lani in letos je obrat za gozdarstvo sklenil z zasebnimi lastniki gozdov dolgoročne kooperacijske pogodbe za 963 ha gozdov, ki bodo tako prešli v enoten okvir obnove in gozdarjenja z gozdovi.

OBVESTILO BRALCEM

Naslednja številka »Pomurskega vestnika« bo izšla 14. januarja 1965.

Uredništvo in uprava

V novembru je bilo tudi skupno zasiedanje republiškega in organizacijskega — političnega zbora. Živahna razprava je tekla o predlogu novega zakona o financiranju družbeno-političnih skupnosti v SR Sloveniji, dočim je republiški zbor kasneje na ločeni seji obravnaval še predlog zakona o plačevanju stroškov za zdravstveno varstvo zdravstveno nezavarovanih oseb ter še nekatere druge zakonske predloge, gospodarski zbor pa je razpravljajl o znanstveno-raziskovalnem delu. V razpravi v gospodarskem zboru je bilo podčrtano, da bi morale znanstveno-raziskovalne organizacije tesneje sodelovati z gospodarstvom, gospodarske organizacije pa naj bi pokazale večje zanimanje za raziskovalno delo. V Sloveniji razvija raziskovalno delo komaj petina podjetij.

Socialno-zdravstveni zbor je na novembarskem zasiedanju obravnaval delovanje zdravstvenih centrov, ki po ugotovitvah zbora nimajo dovolj strokovno usposobljenih ljudi, zato bi bilo v mnogih primerih bolje ustanavljati medobčinske centre. V decembru je prosvedno — kulturni zbor obravnaval problematiko spominskega varstva. V razpravi je bilo ugotovljeno, da je bilo področje doslej precej zanemarjeno in da nismo znali vskladiti nalog spomeniškega varstva in naše turistične dejavnosti, ki bi jor jefep ajeuou okei leid svojih sredstev za obnovo kulturnih spomenikov. Pred dnevi sta zasiedala tudi gospodarski zbor, ki je obravnaval obrtno in servisno dejavnost ter uvajanje 42-urnega delovnega časa, ter organizacijsko-politični zbor, ki je imel na dnevnem redu prav tako problematiko obrtne in srevisne dejavnosti.

Dedek Mraz že obiskuje otroke

GOSTINSTVO V LJUTOMERSKI OBČINI:

Premajhna skrb za kvalifikacije

Bivši občinski ljudski odbor in sedanja skupščina sta o problematiki gostinstva v občini že razpravljala. Ugotavljajoč potrebo po bolj urejenih lokalih so gostiščem v zasebni lastnini zmanjšali dajatve ter s tem omogočili urejanje gostinskih lokalov. V lanskem in letošnjem letu so tako vložila zasebna gostišča za opremo lokalov in urejanje gostinskih prostorov okrog 8 milijonov dinarjev.

V treh gostinskih podjetjih socialističnega sektorja so v lanskem letu investirali skupno 17 milijonov dinarjev, to pretežno v podjetju »Jeruzalem« za obnovo lokala in za nakup opreme, ter za ureditev gostišča pri ribnikih. Gostinstvo podjetje »Pri Prleku«

Osmi kongres ZKJ je dal izčrpno analizo družbenega razvoja in temeljito proučil dosedanje pot razvoja naše socialistične skupnosti, kakor tudi vlogo Zveze komunistov v tem razvoju. Izhajajoč iz te analize in upoštevanja potreb nadaljnjega razvoja socialističnih odnosov, ki temeljijo na načelu družbenega samoupravljanja, je VIII. kongres ZKJ prikazal vse uspehe in rezultate prizadevanja komunistov in ostalih delovnih ljudi; prikazal in analiziral pa je tudi vse težave in slabosti, ki so se porajale v obdobju med VII. in VIII. kongresom ter na tej osnovi dal jasne in realne smernice za naše nadaljnje delo.

Prav zaradi tega dejstva in dejstva, da je ta velik dogovor jugoslovanskih komunistov bil popolnoma javen, so osmi kongres z velikim zanimanjem spremljali vsi naši občani in proizvajalci, tako člani Zveze komunistov kakor ostali, njegove zaključke in smernice pa so ocenili izredno pozitivno. Že v predkongresnem obdobju, za katerega lahko rečemo, da je bila v Pomurju zelo razgibano, še posebno v vrstah zveze komunistov, posebno pa smo v času zasiedanja kongresa bili priče najrazličnejšim komentarjem, skozi katero je bilo čutili veliko optimizma predvsem pa pozitivnih pričakovanj, da se bodo težave, s katerimi se srečujejo naši delovni ljudje v občinah in delovnih organizacijah, po kongresu reševale učinkoviteje in hitreje kot doslej.

Tako jarno in predvsem kritično obravnavanje naše družbene problematike, kar smo čutili pri celotnem delu kongresa, pa je še pri občanah povečalo zaupanje v delovanje Zveze komunistov.

Moramo pa ugotoviti, da zaradi nerazumevanja našega samoupravnega sistema niso vsi popolnoma razumeli bistva zaključkov in smernic VIII. kongresa. Ta ugotovitev izhaja iz dejstva, da nekateri samo pričakujejo, pričakujejo, da bo sedaj vse v redu, da se bodo stvari hitro razrešile in težave takoj odpravile, pri tem pa pozabljajo, da morajo pri razreševanju težav in odpravljanju slabosti sami aktivno sodelovati preko samoupravnih organov v občini in delovnih organizacijah. So pa tudi taki, ki mislijo, da bo vse uredil nekdo »od zgoraj navzdol« in da je treba samo čakati ter tu in tam malo kritizirati.

Taka mišljenja so predvsem rezultat neopoznavanja vsebine samoupravljanja, so pa lahko zelo škodljiva, saj z ničemer ne pripomorejo k uresničevanju VIII. kongresa. Navadno so tisti, ki tako mislijo, potem razočarani, saj se njihova pričakovanja tam, kjer živijo in delajo, ne uresničijo prav zaradi tega, ker sami k temu nič ne doprinesejo, temveč s svojo pasivnostjo in nezainteresiranostjo dopustijo, da zmagaajo nenapredne, večkrat birokratsko molomeščanske težnje. To pomeni, da se bomo morali za zadovoljevanje naših pričakovanj sami aktivno zavzemati tam, kjer delamo in tam, kjer živimo. Naša moč pa se bo kazala v sposobnosti naših samoupravnih organov v krajevni skupnosti, občini in delovnih organizacijah.

Zato tudi VIII. kongres postavlja komunistom kot najvažnejšo nalogo boj za afirmacijo vloge in pravic delovnega človeka kot nosilca vseh družbenih dejavnosti. V tej

družbeni dejavnosti pa morajo biti komunisti čimbolj borbena in še bolj kot doslej vplivna idejnopolična sila, ki bo stalno v središču družbenih dogajanj in ki bo tudi tem dogajanjem dala svoj prispevek, ki je v tem, da z vsebino in načinom svojega dela zagotavlja socialistične odnose pri neposrednem odločanju delovnih ljudi.

Kongres, ki je dal jasno usmeritev na hitrejšo in dosledno uveljavljanje ustavnih določil, posebno na uveljavljanje in krepitev samoupravljanja, je tudi močno poudaril, da je razpolaganje s sredstvi za razširjeno reprodukcijo stvar proizvajalcev samih. To pomeni, da se menjajo pravice neposrednih proizvajalcev, pomeni pa tudi, da odnosi med ljudmi v delovnih organizacijah dobijo še bolj zapleten značaj. Takšen razvoj ustvarjalnega in samostojnega delovanja samoupravnih organov pa zahteva vedno bolj samostojno akcijo komunistov, njihovo večjo aktivnost in krepitev družbene odgovornosti.

Ker pomeni borba za višji standard tudi borbo za povečanje produktivnosti dela, zato morajo biti komunisti stalno pozorni, da ne bi bile ob nujnih in koristnih tehnoloških procesih kratene pravice neposrednih proizvajalcev. To pa ne daje pravice organizacijam ZK, da bi same odločale o konkretnih vprašanjih v delovnih organizacijah in te odločitve potem vsilile ostalim organom, temveč pomeni, da v organizaciji ZK sprejmemo stališča, za katera pa se morajo z močjo prepričevanja in argumentiranja boriti v samoupravnih organih kot enak z enakimi. Dovoliti pa ne smejo, da bi že izoblikovane

in formulirane sklepe samoupravnih organov vsiljeval s pomočjo svoje avtoritete kdo drugi n. pr. vodilnejši iz uprave. Merilo borbenosti vsakega komunista mora postati prav uspeh in aktivnost v boju za razvijanje samoupravnih odnosov.

Bistven pogoj za razvijanje družbene odgovornosti vsakega, zlasti pa komunistov, je javnost dela. Javnost je tudi stalna in učinkovita prepreka birokratičniji posameznikov in vodstev. To velja predvsem za najvodilnejše v delovni organizaciji. Javno delovanje pa je tudi nujno za doseganje aktivnosti samoupravljalcev.

O nalogah organizacij Zveze komunistov v občini po VIII. kongresu ZKJ je na zadnji seji razpravljajl tudi Občinski komite ZKS Murska Sobota. Zraven nekaterih že prej navedenih ugotovitev je še posebej poudaril, da se morajo osnovne organizacije ZK v občini Murska Sobota v nadaljnjem delu usmeriti v proučevanje kongresnih zaključkov tako, da proučujejo vprašanja obravnavana na kongresu na primeru svoje prakse, to je na primeru svojih delovnih organizacij oz. na praksi iz svoje občine. Izogibati pa se moramo kompanjskega obravnavanja problematike. Zveza komunist. mora stalno in sistematično spremljati družbena dogajanja v delovnih organizacijah in občini kot celoti. Pri tem pa ne sme biti usmerjena na reševanje samo tistih problememov, kjer živi in dela, temveč mora le probleme reševati v sklopu širših družbenih gibanj. Skratka, ne smemo videti samo sebe, svoje probleme in interese, temveč moramo le te obravnavati z vidika širše družbene orientacije.

Vlado Janžič

V RADGONSKI OBČINI:

Slabo razvita telesnovzgojna dejavnost

Na nedavnem zasiedanju občinske skupščine v Gornji Radgoni je bilo ugotovljeno, da se telesna vzgoja po šolah še vedno ne izvaja po obveznem programu. V šolah Stogovci, Negova in Sp. Ščavnica za to tudi ni dovolj materialnih pogojev. V Stogovcih je sicer lepo urejena dvorana s parketom, toda iz neznanih razlogov telovadil 300 šolarjev v utesnjenem razredu.

Da je stanje telesne vzgoje še vedno nezadovoljivo, je vzrok v prvi vrsti v pomanjkanju strokovnega kadra; na šolah radgonske občine bi rabili še najmanj 6 učiteljev telesne vzgoje. Že prihodnje leto bo nekoliko boljše, saj bodo nekateri štipendisti končali s šolanjem. Pri Vidmu so si uredili letos primerno telovadnico, toda kaj pomaga, če tudi tam nimajo telovadnega učitelja.

V radgonski občini delujejo 4 društva Partizan, ki so priredila v preteklem obdobju več tekmovanj. Vsa društva imajo primerne telovadnice, manjka jim le orodje ter vadijski kader.

In kako je telesno vzgojno delo razvito v delovnih kolektivih? Občinski svet za prosveto in kulturo ter telesno vzgojo je v posebni analizi ugotavljajl, da je v delovnih kolektivih telesna vzgojna dejavnost izredno slabo razvita. Kriv je temu predvsem deljen delovni čas zaposlenih, prav tako pa tudi oddaljenost zaposlenih od kraja zaposlitve onemogoča organizirano telesno vzgojno dejavnost. Vendar povsod ni tako. V Elradu na primer so že storjeni začetni koraki, dočim prednjači Radensko

PRIPRAVE NA VOLITVE TUDI V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

Nosilci vse dejavnosti za aktivnost v radgonski občini v delovnih organizacijah bodo sindikalne podružnice. Vso akcijo v zvezi s kandidiranjem je prevzel občinski sindikalni svet, ki je že sklical seje izvršnih odborov sindikalnih podružnic v tistih delovnih organizacijah, kjer se volijo novi odborniki v skupščino. Na sejah že razpravljajo o volilnih pripravah. Na podlagi sprejetih sklepov, bodo sestanki članstva sindikalnih podružnic, na katerih bodo podrobno obravnavali spomladanske volitve in predlagali v evidentiranje primerne kandidat. To delo mislijo opraviti do 15. januarja.

zdravilišče. V obeh omenjenih gospodarskih organizacijah so dajali za potrebe telesne vzgoje tudi finančna sredstva, kar je pri ostalih delovnih organizacijah prav tako eden osnovnih razlogov, da se telesna vzgojna dejavnost doslej ni razvila.

V lanskem letu so v rad-

TEKMOVANJE ZA DVIG PRODUKTIVNOSTI PRED ZAKLJUČKOM

Uspehi pri delu in disciplini

Nedavno je komisija za razpisano tekmovanje za dvig produktivnosti pri okrajnem komiteju ZM Maribor obiskala za tekmovanje pripravljene aktivne v soboški in lendavski občini. Namen obiska je bil preveriti uspehe aktivov med tekmovanjem.

V lendavski Industriji dežnikov in pletenin je komisija ob pregledu doseženih rezultatov ugotovila, da so v aktivu te tovarne po zaslugi tekmovanja zabeležili znaten porast proizvodnje kakor tudi izboljšali delovno disciplino.

Podobno tudi v Tovarni perila, pletenin in težke konfekcije Mura v Soboti. Nekoliko teže je bilo oceniti sodelovanje mladine v tem tekmovanju v Agroservisu v Murski Soboti, kjer velika večina del ni

Občinski sklad za pospeševanje kulturno-prosvetnega in telesnovzgojne dejavnosti je dodelil za potrebe telesne vzgoje 1 milijon 800 tisoč dinarjev. Sredstva so bila porabljena predvsem za osnovno društveno dejavnost, dočim je bilo porabljenih za investicije 9 milijonov 422 tisoč dinarjev.

Je pa tudi ta aktiv v okviru tekmovanja izboljšal delovno disciplino, s prostovoljnim delom pri gradnji novih delovnih prostorov pa prispevali k dvigu produktivnosti.

Prvo obdobje tekmovanja za dvig produktivnosti bo zaključeno letos. Se pred novim letom bodo podeljene nagrade, samo tekmovanje, ki zajema široko področje dela tovarniških aktivov, pa se bo nadaljevalo tudi prihodnje leto.

Anže

POMURSKI VESTNIK

IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1952 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL. OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA CASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V M. SOBOTI — DIREKTOR STEFAN ANTALIČ — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK STEFAN BALAZIČ. NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KIDRIČEVA UL. 4. TEL. 21-383

JUGOSLAVIJA IN SODOBNI SVET V LETU 1964

Tik pred zaključkom leta smo. Star običaj je že, da ob tej priložnosti vedno naredimo bilanco naših dvanajstmesnih prizadevanj, uspehov in napredka, ki smo ga dosegli doma. Prav pa je, če naredimo tudi bilanco mednarodnega razvoja, v katerem smo sodelovali in učinkovali kot pomemben progresivni činitelj in idejni ter praktični nosilec politike nevezanosti in miroljubne aktivne koeksistence.

Po intenzivnosti politične aktivnosti in doseženih rezultatih je poslavljajoče se leto 1964 bilo za splošno mednarodne odnose, posebej pa še za nadaljnji razvoj odnosov Vzhod-Zahod, za nadaljnje zmanjšanje oboroževalne tekmice, za pravičnejše mednarodne gospodarske odnose, za proces dekolonizacije, za razvoj mednarodnega delavskega gibanja in za nadaljnjo razširitev gospodarsko političnih in drugih odnosov Jugoslavije z ostalimi državami, predvsem socialističnimi, še posebnega pomena. Kljub nadaljnji trdovratni navzočnosti enega dela dediščine preteklosti, so se že lani pa tudi letos okrepili nekateri novi procesi, katere smo skušali oblikovati, vplivati nanje in jih razvijati naprej, da bi utrdili splošno spoznanje o tem, da je politiko s pozicij sile treba odstraniti iz mednarodnega življenja in da so razgovori in sporazumevanje edina možna in razumna metoda v odnosih med državami od katere v največji meri zavisi tudi mir v svetu.

Najvažnejši dogodki, lahko bi rekli, da celo nekakšni mejniki, ob katerih so najbolj markantno prišle do izraza naše ocene sodobnega mednarodnega položaja in naša kompleksna stališča, so bili: — mednarodna konferenca o trgovini in razvoju v Ženevi, — II. konferenca nevezanih dežel v Kairu in — zgodovinski VIII. kongres ZKJ v Beogradu.

NAČELA MEDNARODNEGA GOSPODARSKEGA SODELOVANJA

Konferenco OZN o trgovini in razvoju, ki je bila v Ženevi od 23. marca do 16. junija, so sklicali z namenom, da bi določili osnove za novo mednarodno trgovinsko politiko in pospešili razvoj nerazvitih držav, v katerih živita dve tretjini svetovnega prebivalstva in da bi postopoma odstranili prepad med nerazvitimi in visoko razvitimi industrijskimi deželami, ki je najgloblji na črti Sever — Jug.

Ta konferenca je bila rezultat prvega velikega zborovanja šefov vlad in držav nevezanih dežel od 1. do 6. septembra 1961 v Beogradu. Takšno stališče beograjske konference pa izvira iz spoznavanja, da gospodarska pomoč nezadostno razvitem deželim in odprava diskriminacije v trgovini pomenita enega bistvenih elementov politike aktivne miroljubne koeksistence in interes celotnega svetovnega gospodarstva.

Predsednik Tito je morda najbolj zgoščeno in prepričljivo izrazil jugoslovansko stališče glede tega problema v poslanici, ki jo je poslal konferenci v Ženevi. V poslanici pravi med drugim!

»Eden najvažnejših problemov je prav gotovo neenakomeren razvoj v svetu in njegove posledice za mednarodne odnose. Hiter gospodarski in družbeni razvoj dežel, ki so si pred kratkim pridobile neodvisnost, je najnujnejša potreba, da bi se te dežele lahko enakopravno vključile v mednarodno gospodarsko sodelovanje. Zato je nujna takojšnja in učinkovita mednarodna akcija. Odstranitev raznih preprek na pot širokega mednarodnega sodelovanja bo poleg gospodarske koristi veliko prispevala tudi k boljšim odnosom med narodi in državami.«

AKCIJA ZA MIR IN NAPREDEK

Ceprav od II. konference šefov vlad in držav nevezanih dežel v Kairu še ni minilo veliko časa, že zdaj brez oklevanja trdimo, da je to edinstveno zborovanje 57 držav, na katerem so se srečale štiri celine in izmenjale svoja mnenja, skrbi in zahteve, predstavlja izreden pojav izreden pojav izrednega pomena ne samo za nadaljnji razvoj politike neangažiranosti, ampak tudi za splošno perspektivo miru in za splošno gibanje v svetu. Glede na to, da gre za politiko, ki je po

svoji naravi in bistvu že od samega svojega začetka označila negacijo vojne in nasilja, negacijo starih odnosov in starih oblik življenja, zasnovanih na strahu, pravici močnejšega in neenakopravnosti, lahko zanesljivo rečemo, da se je pod kupolo univerze v Kairu začelo novo obdobje v zgodovini mednarodnega razvoja.

To je obdobje, v katerem se bosta glas in vpliv nevezanih in vseh naprednih sil vedno močnejše čutila v sve-

MEDNARODNI POLOŽAJ IN MEDNARODNO DELAVSKO GIBANJE

Zgodovinski VIII. kongres ZKJ v Beogradu je pokazal, da se nemirna in smela misel jugoslovanskih komunistov ne zaustavlja niti na dosedanjih uspehih, niti na napakah. Išče nove poti, boljše mesto delovnemu človeku, boljše odnose med narodi in državami in intenzivnejši napredek mednarodnega delavskega in komunističnega gibanja.

Tako je generalni sekretar ZKJ tovariš Tito ugotovil v svojem referatu na kongresu, da smo danes priča splošne polarizacije sil v svetu — na sile miru in napredka ter novih odnosov med narodi in

vedno odprti in proces njihovega reševanja bo dolgotrajen. Toda taktika občasne zaostritve položaja do roba vojne se vedno bolj kompromitira kot nerazumna in nerealna.

Na področju razorožitve v minulem obdobju ni bil dosežen vidnejši napredek, čeprav je problem razorožitve tesno povezan z reševanjem večine velikih in perečih mednarodnih problemov, zato je potrebno, da se lotevamo njihovega realističnega reševanja postopno. Problem oboroževalne tekmice je tesno povezan tudi s problemom likvidacije nerazvitosti v svetu. Namesto, da svet troši ogromna sredstva za oborožitev, bi bilo izredno koristno, če bi vsaj majhen del teh sredstev upo-

kot so razorožitev, gospodarsko zaostalih velikega dela sveta, neokolonizem in druge ter razčlenil neangažiranost kot univerzalno politiko, ki je usmerjena k odpravljanju vsake razdelitve sveta, je tovariš Tito poudaril, da se Jugoslavija dosledno ravna po načelih te politike, da bi dosegla z vsemi državami obojestransko koristno sodelovanje in prijateljske odnose. Poseben napredek smo v minulem obdobju dosegli v odnosih z vsemi socialističnimi državami razen s Kitajsko, Albanijo, Severno Korejo in Severnim Vietnamom. Z izjemo nekaterih gospodarskih diskriminacij, ki izvirajo iz Skupnega trga, se naši odnosi uspešno razvijajo tudi z zahodnimi kapitalističnimi državami. Ni razlogov, da se bodo ti odnosi, če se bo nadaljevalo popuščanje napetosti v svetu, izboljševali še naprej in sicer na zdravi podlagi in na enakopravnosti, medsebojnih interesov in prijateljstvu, kar popolnoma ustreza težnjam jugoslovanskih narodov.

Zlasti plodno dvostransko sodelovanje je Jugoslavija v minulem obdobju razvila s številnimi novo osvoboženimi državami Azije in Afrike, prav tako pa tudi z državami Latinske Amerike. V okviru politike neangažiranosti in skupnih splošnih interesov, da bi odpravili kolonializem in gospodarsko zaostalost držav v razvoju, smo našli skupen jezik s temi državami, uresničili tesno sodelovanje in izboljšali iskreno prijateljstvo.

Za mednarodno delavsko gibanje je VIII. kongres ZKJ ugotovil, da se postopoma osvobajajo nedemokratskih metod pri doseganju enotnosti akcije, značilnih za Stalinove čase in za Informburo in postaja vse bolj samostojno pri sprejemanju akcij v svojih državah, kar je splošno veljavno načelo in prvi pogoj sleherne enotnosti in so de-

lovanja. Taka preusmeritev mednarodnega delavskega gibanja zasluži, da jo imenujemo zgodovinsko. Do nje ni moglo priti brez spopadov s tistimi dogmatskimi težnjami v mednarodnem delavskem gibanju, ki skušajo krčevito zavarovati birokratske interese in sektaške metode.

Poslednje velja predvsem za politiko Kitajske in vse bolj utrjuje prepričanje, da niso možne ustvaritve o tem, da se je mogoče upreti sporom s kompromisi in umetnim pomirjevanjem nasprotnih teženj, ki so se pokazale v sodobnem mednarodnem delavskem gibanju. Kitajsko vodstvo ne le, da ne prikriva svoje dogmatske koncepcije in vračanja k stalinističnim metodam, ampak ga navdihuje, tudi prizadevanje, da bi vsililo svetu politiko sile in da bi v perspektivi doseglo odločilno vlogo v mednarodnem delavskem gibanju in na svetu. Kitajsko vodstvo se je zavestno odločilo za to, da prenese središče mednarodnega delavskega gibanja na Kitajsko in da doseže prevladujoč vpliv v svetovni politiki ne glede na sredstva.

Toda kolikor dosledneje se bomo postavili in v praksi izvajali protidogmatsko osnovo zunanje politike in odnosov med socialističnimi državami in komunističnimi partijami, ki še vedno vsebuje elemente stalinskega obdobja, toliko prej se bo sedanji spor dokončno znebil videza navadnega spora v mednarodnem delavskem gibanju in ožjega antagonizma med Kitajsko in Sovjetsko zvezo. Tako se bo pokazalo veliko širše in globlje, v čem je pravo bistvo tega spora in kakšne posledice more imeti tako stanje za mednarodno delavsko gibanje in za napredne sile sveta sploh.

-dF-

Pred pričetkom ene številnih sej v Kairu (od leve proti desni): predsednik Tito, ganski predsednik Nkrumah, alžirski predsednik Ben Bela in predsednik Združene arabske republike Naser.

tovnih odnosih in gibanjih in na vseh področjih borbe za mir in napredek.

Kairska deklaracija ni dala samo realne in trezne ocene svetovnih razmer in odnosov, ampak je uspešno obdelala tudi samo doktrino neangažiranosti in jasno osvetlila njene cilje, smer dejavnosti in perspektive. Povsem precizno je določila osnovne stateške naloge nevezane politike v sedanjih in prihodnjih fazi in pri tem poudarila glavne nevarnosti in nasprotja, ki zavirajo evolucijo sodobnega sveta.

Kairska konferenca je še enkrat proklamirala, da je aktivna in miroljubna koeksistenca osnovna vsebina in osnovni cilj politike neangažiranosti. V »Programu za mir in mednarodno sodelovanje« je do podrobnosti formulirala načela koeksistence, na katerih bi morali sloneti odnosi med vsemi državami in ki naj bi jih človeštvo sprejelo, če hoče priti iz nevarnega stanja razdvojenosti in grožnje jedrskega uničenja. To so: popolna neodvisnost vseh narodov, pravica do samoodločbe, miroljubna koeksistenca med državami z različnimi političnimi in družbenimi sistemi, suverena enakost držav, opustitev grožnje in sile, nevmešavanje v notranje zadeve drugih držav, reševanje obmejnih sporov po miroljubni poti, spoštovanje osnovnih pravic in svoboda človekove osebnosti in enakost vseh narodov in ras, reševanje vseh mednarodnih sporov z mirnimi sredstvi, obveznost vseh držav, da sodelujejo zaradi pospešitve ekonomskega razvoja v svetu in dolžnosti držav, da zvesto izpolnjujejo svoje mednarodne obveznosti v skladu z načeli in cilji Ustanovne listine OZN.

Formulacija in sistematizacija teh načel pomeni izredno pomemben korak v sklopu naporov za kodifikacijo načel koeksistence v OZN.

Konferenca v Kairu je zagledala povečala ugled politike neangažiranosti in njeno sposobnost, da še učinkoviteje vpliva na usmerjanje svetovnih dogajanj. Še enkrat je afirmirala tudi nezamenljivo mislijo te politike pri razreševanju ključnih dilem našega časa.

na sile reakcije, hladne vojne ter reševanja mednarodnih problemov s silo. Veliki politični problemi so ostali še

rabili za pomoč državam v razvoju.

Ko je podrobno ocenil peče mednarodne probleme

Leto 1964 v luči odnosov Vzhod — Zahod

ČAS NASPROTUJOČIH SI TEŽENJ

Leta 1964 bodo vpisali v zgodovino kot leto, za katerega bi le težko rekli, ali je bilo dobro ali slabo. Na eni strani ugotavljamo, da nevarnost pred atomskim spopadom ni niti enkrat resneje ogrozila človeštvo in da se je proces osamosvajanja nekdanjih kolonialnih dežel (v Afriki) razvijal z uspehom dalje. Na drugi strani ne moremo molče mimo oboroževalne dirke, ki se je močno razvnela, in krajevnih kriz, ki utegnejo vsak hip prerasti v svetoven spopad.

V odnosih Vzhod-Zahod, ki so svoj čas pomenili stalno nevarnost za mir, se je v preteklem letu čutil tristranski sporazum o delnem prenehanju jedrskih poizkusov, vendar so se zahodne sile, posebej ZDA, izogibale vseh resnejših ukrepov, s katerimi naj bi dejansko zavrla oboroževalno dirko. Ponekod so celo bolj vneto govorili o oborožitvi (spomnimo se samo razgovorov v zahodnem bloku o ustanovitvi večstranskih jedrskih sil v okviru Atlantskega pakta) kakor o ukrepih, ki bi še bolj utrdili mir.

MOSKOVSKI SPORAZUM

Seveda ne smemo pri tem zaobiti tudi mirovnih dejanj. Sovjetska in ameriška vlada sta ob istem času sklenili, da bosta zmanjšali vojaške izdatke. Sama kronika odnosov Vzhod-Zahod dalje kaže, da ne želijo nihče povzročiti novih sporov, četudi še niso dosegli ozračja stalnega popuščanja napetosti. To pomeni, da je potrebno še mnogo dobre volje in prizadevanj, da bi povsem odpravili posledice hladne vojne.

Krize, ki so vse leto 1964 polnile časnikarske stolpce — Vietnam, Kongo, Ciper, Kuba — imajo pravzaprav podoben izvor in podobno obeležje. Izhajajo iz nedokončane »dekolonizacije« ali iz odpora proti vse večjim hotenjem po popolni neodvisnosti tudi na gospodarskem področju. Kolonializem išče sedaj nove oblike, da bi se ohranil ali znova vrnil v navzen sicer neodvisne dežele. Pri tem uporablja lutkovne režime ali pa po-

rabili za pomoč državam v razvoju.

Ko je podrobno ocenil peče mednarodne probleme

NEVARNI ŽARIŠČI: VIETNAM IN KONGO

Dogodki v Južnem Vietnamu so pokazali, da pokvarjeni

režimi ne morejo ohraniti oblasti niti s podporo ameriških dolarjev. Samo neposredno posredovanje Američanov utegne revolucijo izkoristiti za to, da se vojna razširi na Severni Vietnam. Ker je spopad v Južnem Vietnamu že zdavnaj postal sestavni del širših spopadov med velesilami, bi imela razširitev vojne daljnosežne posledice.

Podoben primer je v Kongu. Tuje posredovanje, ki je ime- la v prvih dneh kongovske neodvisnosti — po vmešava-

nju Belgijcev — malce bolj posredne oblike, je postalo sedaj spet neposredno. Ameriško-belgijsko posredovanje, s katerim naj bi zatrli nacionalno gibanje ter utrdili Combejev režim, pomeni eno najbolj temnih strani v koledarju leta 1964.

Vse krize, ki smo jih omenili, so pokazale, kako daleč smo še od splošne uporabe norm o enakopravnosti, nevmešavanja v tuje zadeve, skratka od načel miroljubne koeksistence. Velike kapitalistične dežele, ki so ob znanih jedrskih dejstvih v praksi sprejele nekakšno sožitje s Sovjetsko zvezo in z drugimi socialističnimi deželami, se ponekod ne morejo pomiriti z naprednimi družbenimi preobrazbami na ozemlju nekdanjih kolonij in še vedno smatrajo ta območja za svoje vplivno področje.

ŠE VEČJE RAZLIKE MED RAZVITIMI IN NERAZVITIMI

Doslej še niso zaključili bilance mednarodnega gospodarstva. Vendar nam še doslej zbrani podatki govorijo o tem, da je bil razvoj v l. 1964 zelo neenakomeren. Razlike med razvitimi in nerazvitimi deželami so se še povečale. To seveda ne pomeni, da se nerazvite dežele niso razvijale. Na tem področju obstajata dve medsebojno povezani nevarnosti. Gre najprej za ravnodušnost večjega dela gospodarsko razvitih dežel do zaostalosti in nevolj manj razvitih. Ponekod skušajo bodo ogorčenje in druge težave izkoristiti za svoje ozke politične smote, kot je to primer s kitajskim vodstvom. Omenjeni nevarnosti je mogoče odpraviti le tedaj, če se bo mednarodna skupnost bolj zavzela pri reševanju zamotnih in življenjskih vprašanj razvoja.

Z ameriškimi helikopterji in tanki: enote južnovietnamskega režima v boju z gverilci osvobodilnega gibanja Vietkon. Bra-tomoriška vojna, ki jo podpirajo od zunaj.

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1965 želi vsem občanom in delovnim kolektivom lendarške občine

Kolektiv »Krosos«
voljuje opozoriti, da
še kmetijske zbirke,
potreben remont in
parka.

Svojim cenjenim strankam želi SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1965. Svoje jim bo priporočila tudi ERNEST BRANSKI, GEI
sodobosilkar — plešar
Murska Sobota
Trstenjakova ulica št. 1.

L
E
N
D
A
V
A

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1965 želi vsem občanom in delovnim kolektivom lendarške občine
Skupščina Lendava — Občinski odbor SZDL Lendava
Občinski komite ZKS — Občinski sindikalni svet — Občinski komite ZMS in vodstva drugih družbeno-političnih organizacij občine Lendarva

Delovna skupnost

Splošne bolnice

Murska Sobota

želi svojim pacientom, zavarovancem in vsem delovnim ljudem v polni zdravstveni in zdravstveni pomoči
murju srečno, zdravlja in zadovoljstva polno novo leto 1965

Šopek novoletnih voščil

Cestitkam in najboljšim željam za nastopajoče 1965. leto se pridružuje tudi delovni kolektiv naših kooperantov na področju gospodarske propagande

- Kmetijsko-industrijskega kombinata »Pomurka« — Murska Sobota
- Trgovskega podjetja na veliko in malo »Potrbsnik« — Murska Sobota
- Trgovskega podjetja »Merkur« — Murska Sobota
- Komunalna banka — Murska Sobota z ekspozituro v Ljutomeru in Lendavi
- Trgovskega podjetja »Prekmurški magazin« — Murska Sobota
- Vinogradniškega gospodarstva — Kapela
- INDIP — Industrije dežnikov in pletenin — Lendava
- Knjižarne in papirnice »Dobra knjiga« — Murska Sobota
- Študijske knjižnice — Murska Sobota
- Delavske univerze — Murska Sobota in naslednji obrtni obrati:
- KATICA BOHAR, frizerski salon — Murska Sobota, Štefana Kovaca 16
- FRANC FRIDRIH, pekarna — Murska Sobota, Kidričeva 39
- OBRTHO PODJETJE »TEMELJ« — CANKOVA
- ŠTEFAN KOFJAČ, ključavničarstvo in metalizacija — Murska Sobota
- LOJZE BOBOVEC, zidarski mojster — Gančani 133 želi srečno NOVO LETO 1965 vsem svojim strankam in občanom v volilni enoti Lipovec — Gančani
- LADISLAV VEREN, elektroinstalaterstvo — Murska Sobota, Cvetkova 26, telefon 21-205

Svojim strankam in občanom želi SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1965. Svoje jim bo priporočila tudi ERNEST BRANSKI, GEI
sodobosilkar — plešar
Murska Sobota
Trstenjakova ulica št. 1.

Zdravstvenega

MURSKA SOBOTA

in želi v nastopajočem letu 1965. Svoje jim bo priporočila tudi ERNEST BRANSKI, GEI
sodobosilkar — plešar
Murska Sobota
Trstenjakova ulica št. 1.

Mnogo sreče in gospodarskega napredka pri sodelovanju v obojestransko korist, želi vsem strankam in občanom v volilni enoti Lipovec — Gančani

KMETIJSKA ZADRUGA

Kmetovalec

Ljutomer

123456789101112131415161718192021222324252627282930313233343536373839404142434445464748495051525354555657585960616263646566676869707172737475767778798081828384858687888990919293949596979899100

101

6P

KB

192

KOMPAS

Indol

PROSERVIS MURSKA SOBOTA KROŠKA C.46 TEL.6

V «Proservis» Murska Sobota si do-
zorj lastnike motornih vozil, posebno
a zbiranje, da pravočasno poskrbijo za
amoni in popravila svojega strojnega.

«Proservis» — Murska Sobota

nimrankam in poslovnim pri-
NOVO USPEŠNO NOVO LETO in
proči ljudi v prihodnje

NGER

plear
ta
ulica št. 18

ni bilo leto 1965 srečno in u-
se obane in delovne ljudi Pomurja

gledoma

trajni leto se več sodelovanja
v korist zdravja,
godja našega delovne

pa še tesnejšega
delovnim ljudem

ČESTITKAM ZA SREČNO IN USPEŠNO NOVO
LETO

se pridružuje tudi

VIKTOR MAITZ

trgovska hiša Radkersburg
in se cenjenim potrošnikom iz Jugoslavije to-
plo priporoča tudi v prihodnje

SREČNO NOVO LETO 1965

Delovni kolektiv
KOMUNALNEGA PODJETJA
Murska Sobota

Novi obrati — Razširjena dejavnost pri obde-
lavi umetnega in naravnega kamna — V 1965. letu
bomo izdelovali tudi cementne izdelke vseh vrst:
cevi, betonska okna, ograje in sodobne nagrobne
spomenike

Delovni kolektiv

KMETIJSKE ZADRUGE »NAPREDEK«
Prosenjakovci

Želi vsem zadrugarjem in delovnim kmetom na
svojem območju uspešno in srečno 1965. leto ter
se tudi v bodoče tople priporoča za tesno sodelo-
vanje — za gospodarski in vsestranski družbeni
napredek vasi

Vsem zadrugarjem in delovnim kmetom v so-
bškem okolišju ŽELI SREČNO IN USPEŠNO NOVO
LETO 1965

Kolektiv
OBRATA ZA KOOPERACIJO — KZ
Murska Sobota

LUDVIK ŽALIK

strojno ključavničarstvo
Murska Sobota, Zvezna ulica 1
telefonska št. 21-177

Opravljam kooperacijska dela, stružimo, po-
pravljamo poljedelske, šivalne in ostale stroje.

Opravljam pranje, zamenjavo olja, mazanje
in ostala sprotna popravila

MNOGO ZDRAVJA IN SREČE V NASTOJAJO-
ČEM LETU

Želi vsem zavarovancem in delovnim ljudem
Kolektiv
KOMUNALNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZA-
VAROVANJE
MURSKA SOBOTA

BELTINKA

Intenzivno izobraževanje proizvajalcev

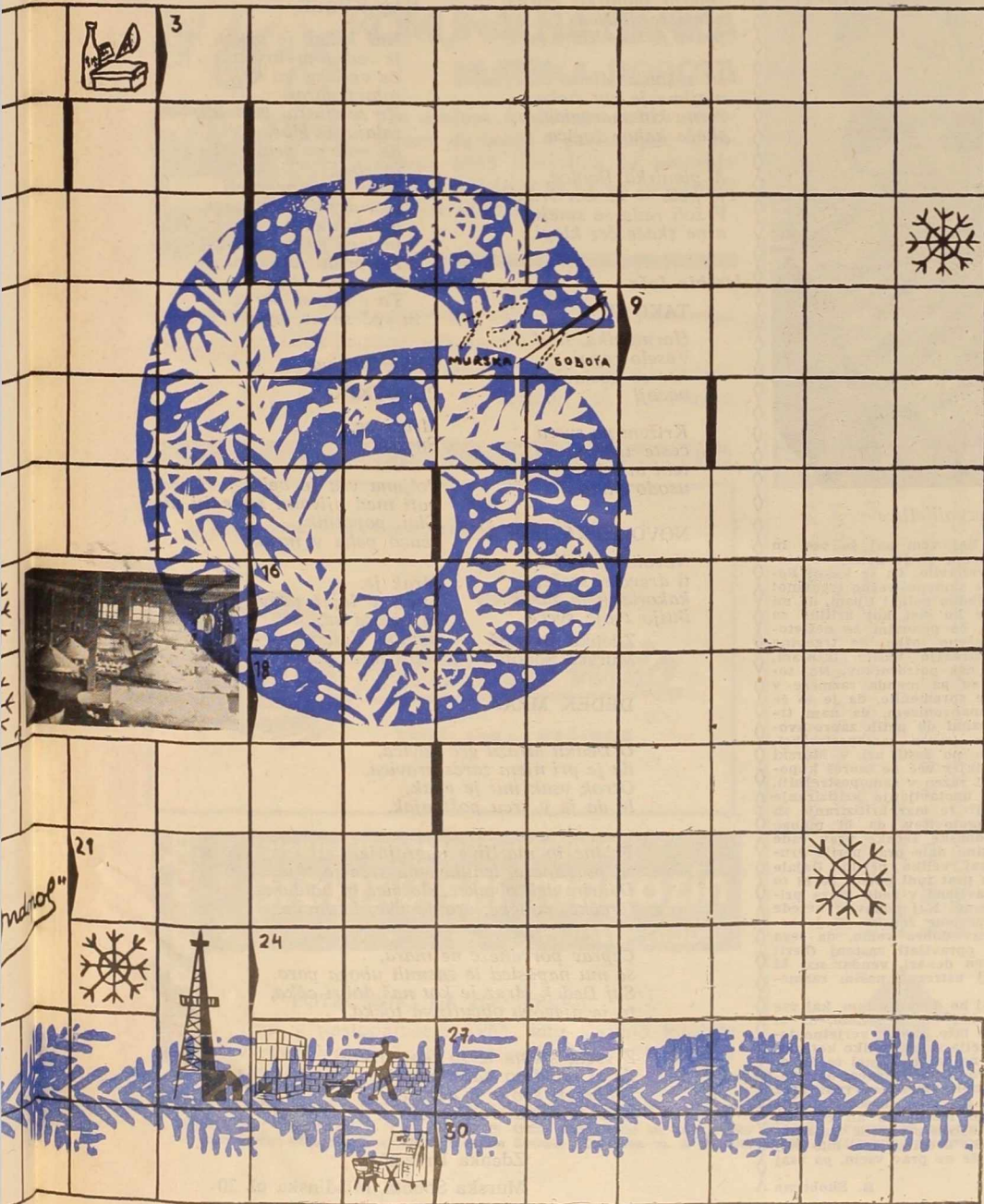
Vsako soboto počivajo stroji v industriji. Ne-
terno »Beltinka« v Beltincih. To pa ne pomeni, da
tega dne mirujejo tudi naši kolektivi — pro-
izvajalci. Zato se pač kolektivno na izobraže-
valnem tečaju, katerega je priredilo podjetje
pod okriljem Delavske univerze iz Murske So-
bote.

Izobraževanje v »Beltinki« ni nekaj novega.
No, leto se izobraževanje še bolj načrtno in
smiselno začelo. Na družbeno-gospodarskem
tečaju, ki pravkar traja in ga bodo zaključili
prihodnji mesec, predavajo strokovnjaki in druž-
beni delavci izven podjetja. Tako je izobraževa-
nje še pridobilo na svoji vsebini in kvaliteti.
Na tem tečaju se proizvajalci, med katerimi o-
čitno prevladujejo ženske, seznanijo z aktualni-
mi vprašanji notranje organizacije, statuta in
drugih notranjih predpisov, sistema delavskega
upravljanja, higijene dela, varnosti, osebnih do-
hodkov itd. Ob našem obisku v podjetju (na
sliki) so zbrano poslušali Stefana Šabljana, pred-
meniti se je, da člani kolektiva »Beltinka« tudi
sednika občinskega sindikata sveta Murska
Sobota, ki jim je pradal o sistemu dobrih
osebni dohodkov in svoja izvajanja delovnih
tudi s konkretnimi primeri na tabli.

Ka to pa lečaj zaključen, bodo nadaljevali
z uspešnim izobraževanjem drugega dela izobraževalnega
programa za letošnjo sezono — z zdravstvenim
tečajem, od katerega si tudi mnogo obetajo, če
prav bo v prostem popoldanskem času.

Tako razvejano izobraževanje v beltinski
»Beltinki« so naredovali številni razlogi, med
katerimi prav gotovo niso na zadnjem mestu
odločilno pomagovanje proizvodnih težav in
čedalje bolj intenzivno vključevanje kolektiva v
mednarodno delitev dela — v izvoz izdelkov,
ki so si zaradi svoje kvalitete že pridobili reno-
me tudi na tujem tržišču. Vse to je — raz-
umljivo — zahtevalo le dobre proizvajalce,
marveč tudi razgledane upravitelje.

Z intenzivnim izobraževanjem pa tudi ta
smoter čedalje bolj dosega, saj ugotavljajo, da
se v ta namen vložena sredstva bogato obrestu-
jejo, ne le v izboljšanih delu v proizvodnji,
tudi v izboljšanih delu v upravljanju. Kaže o-
sliki) so zbrano poslušali Stefana Šabljana, pred-
meniti se je, da člani kolektiva »Beltinka« tudi
sednika občinskega sindikata sveta Murska
Sobota, ki jim je pradal o sistemu dobrih
osebni dohodkov in svoja izvajanja delovnih
tudi s konkretnimi primeri na tabli.

KRIŽANKA

REKLAMNA NAGRADNA

1. Kratica znane in uveljavljene industrije v Pomurju;
2. Večje podjetje v Murski Soboti;
3. Trgovsko podjetje na Goričkem;
4. Popolen naslov znane in uveljavljene industrije v Pomurju;
5. Sedež kmetijske zadrug e na Ravenskem, ki je zredila tega prašiča;
6. Naslov in sedež večjega podjetja v Pomurju;
7. Sedež kmetijske zadrug e »Lendavski dol«;
8. Podjetje, ki izdeluje take pletenine;
9. Ob no krojaško podjetje v Murski Soboti;
10. Izdelek industrije kovinske galanterije »Pano nija« iz Murske Soboti;
11. Naš osrednji hra mitni zavod v Pomurju;
12. Gostinsko podjetje v Murski Soboti;
13. Večje trgovsko podjetje v Pomurju;
14. Sedež Komunalne banke v Pomurju;
15. Znano obrtno-komunalno podjetje v Pomurju;
16. Ena izmed dejavnosti Kmetijske zadrug e Petrovci, reja;
17. Podjetje v Murski Soboti, ki je razpisalo nagradne dobitke za svoje odjemalce;
18. Sedež kmetijske zadrug e na Goričkem;
19. Trgovsko podjetje »Prekmurški magazin« bo v začetku le ta 1965 uredilo novo samopostrežno poslovalnico. Kako se bo imenovala, ta poslovalnica in kje bo?
20. Del znanega izreka o varčevanju;
21. Kaj izdeluje INDOPOL iz Ljutomerja;
22. V kateri poslovalnici Trgovskega podjetja »Ravenka« v Beltincih je zaposlen kot poslovodja rov Brumen;
23. Naziv znanega obrtnega ob rtnega obrata z dolgoletno tradicijo v Murski Soboti;
24. Glavni proizvod podjetja »Nafta« iz Lendave;
25. Kje ste lahko vedno postreženi s pečenimi odojki in drugimi domačimi specialitetami;
26. Sedež poslovalnice »Kompasa« v Pomurju;
27. Naziv obrtno-komunalnega podjetja na Ravenskem;
28. Dodatni naziv za Bobre;
29. Gostinsko podjetje v Murski Soboti;
30. Splošno mizarstvo v Murski Soboti.

NAGRADE

1. nagrada: 10.000 dinarjev;
2. nagrada: 5.000 dinarjev;
3. nagrada: 5.000 dinarjev in 10 nagrad po 1.000 dinarjev.

Pravilne rešitve pošljite do 10. januarja 1965 na naslov: Gospodarsko propagandna služba domačih informacij, Murska Sobota, Kidričeva 4.

Delovni kolektiv
»N A F T E«
Lendava

Želi mnogo uspehov, sreče in zadovoljstva v letu 1965 vsem delovnim kolektivom in občanom v lendavski komuni — v skupnem prizadevanju za krepitev gospodarstva in družbenih odnosov v mestih in vaseh

SREČNO IN USPEŠNO 1965 želimo vsem občanom, delovnim kolektivom gospodarskih organizacij in družbenih služb v naši občini

SKUPŠČINA OBČINE MURSKA SOBOTA — OBČINSKI ODBOR SZDL MURSKA SOBOTA — OBČINSKI KOMITE ZKS MURSKA SOBOTA — OBČINSKI SINDIKALNI SVET M. SOBOTA — OBČINSKI KOMITE ZMS MURSKA SOBOTA IN VODSTVA DRUGIH DRUŽBENO-POLITIČNIH ORGANIZACIJ OBČINE MURSKA SOBOTA

IZ NAŠIH KNJIGARN

Vsem odjemalcem in poslovnim prijateljem želi

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1965

Kolektiv

»DOBRE KNJIGE«

Knjigarna in papirnica

Murska Sobota

in se jim tople priporoča tudi v prihodnje z bogato izbiro

— leposlovnih, poljudno-znanstvenih in šolskih knjig

— pisarniških potrebščin — pisalnih in računskih strojev

— glasbil in instrumentov

— gramofonov in gramofonskih plošč in drugih potrebščin za šolo, pisarno in dom.

Naši obrtniki čestitajo

Srečno novo leto 1965 želi svojim strankam in se jim tople priporoča tudi v prihodnje

ROKO JEZERNIK
radiomehanična delavnica
Murska Sobota
Titova 2

S kvalitetnimi uslugami po konkurenčnih cenah se vam tudi v letu 1965 tople priporoča

LUDVIK MERKLIN

Soboslikarstvo-Pleskarstvo-Črkoslikarstvo
Murska Sobota, Kocljeva 4

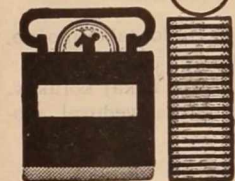
Srečno novo leto 1965 želim vsem svojim poslovnim prijateljem.

Sporočam cenjenemu prebivalstvu, da imam odprto elektro-mehaničarsko delavnico. Opravljam vsa v to stroko spadajoča dela — tudi za gospodarske organizacije. Storitve opravljam hitro in solidno.

Za cenjena naročila se tople priporoča.

KOLOMAN BERTALANIČ
elektromehaničar
M. Sobota, Lendavska 26

KOMUNALNA BANKA MURSKA SOBOTA

Vse cenjene komitente banke obveščamo, da bomo v ponedeljek, 4. januarja 1965 opravljali le notranja zaključna dela in ne bomo sprejemali nobenih strank.

Vsem komitentom in vlagateljem hranilnih vlog želimo mnogo sreče, zadovoljstva in poslovnih uspehov v letu 1965.

Člani delovne skupnosti KB Murska Sobota in ekspozitur v Lendavi in Ljutomeru

V novo zimo — v novi obleki in novem plašču!

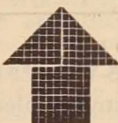
kolektiv trgovskega podjetja
prekmurski magazin
murska sobota

POTROŠNIKI NA PODEŽELJU!

Tudi v nastopajočem 1965. letu ugodno kupujte v poslovalnicah Trgovskega podjetja »PREKMURSKI MAGAZIN«.

ČE BOSTE SILVESTROVALI DOMA, VAM V KROGU DOMAČIH, ZNANCEV IN PRIJATELJEV NE BO TEŽKO PRIPRAVITI PRIJETNEGA PREHODA V NOVO 1965. LETO, ČE SI BOSTE PRAVOČASNO ZALOŽILI HISHI BIFE Z NARAVNIM KAPELANOM — ODPRTA KAPELSKA VINA, VINA V BUTELJKAH IN KAPELSKI BISER SO VAM NA VOLJO VSAKO SOBOTO IN NEDELJO OD 7. DO 17. URE V MALOPRODAJI NA VINOGRADNIŠKEM GOSPODARSTVU KAPELA.

S KAPELANOM — TUDI VI PRIJETNO V NOVO LETO!

Avtobusi — za novoletne praznike

1., 2. in 3. januarja 1965 praznujemo in bodo avtobusi obratovali po nedeljskem voznom redu. Ker pa pričakujemo ob praznikih večji naval potnikov na avtobusih, smo se za te praznike odločili za nekaj sprememb.

Toko bodo 1. januarja — t. j. v petek — na progi Murska Sobota — Sotina in Murska Sobota — Kuzma obratovali po voznom redu kakor ob delavnikih, t. j. z odhodom iz Murske Sobote tudi ob 10. uri.

2. januarja 1965 bodo obratovali vsi avtobusi po veljavnem nedeljskem voznom redu.

3. januarja 1965, t. j. v nedeljo, pa bodo obratovali avtobusi kakor ob delavnikih na naslednjih progah:

Sotina — Murska Sobota, Kuzma — Murska Sobota, Martinje — Murska Sobota, Kobilje — Murska Sobota, Lendava — Murska Sobota skozi Dobrovnik in na progi Murska Sobota — Maribor, ki bodo odpeljali iz Murske Sobote tudi ob 7.20 in 14.15 uri.

Na ostalih progah bodo avtobusi obratovali po nedeljskem voznom redu.

AVTOBUSNI PROMET — MARIBOR
Krajevna poslovalnica Murska Sobota

Kompas

PRIREJA AVTOBUSNE IZLETE PO JUGOSLAVIJI

IZREDNO ZNIZANE CENE

za avtobusne prevoze in izlete delovnih kolektivov in šolske mladine!

Kompasovi moderni turistični avtobusi so znani po svojem udobju in zato je potovanje z njimi prijetno ob vsakem letnem času!

Informacije — ponudbe — naročila:

KOMPAS

MURSKA SOBOTA — GORNJA RADGONA — CELJE — MARIBOR

TEDENSKI KOLEDAR

Sreda, 30. decembra — Branimir Cetrtak, 31. decembra — Silvester
Petek, 1. januarja — Novo leto
Sobota, 2. januarja — Makarij
Nedelja, 3. januarja — Genovefa
Ponedeljek, 4. januarja — Angela
Torek, 5. januarja — Simeon
Sreda, 6. januarja — Mojmir
Četrtak, 7. januarja — Zdravko

dežurna služba

ZDRAVSTVENEGA DOMA MURSKA SOBOTA
30. decembra — dr. Lopert
31. decembra — dr. Mejačeva
1. januarja — dr. Mejačeva
2. januarja — dr. Rousova
3. januarja — dr. Zupančevac
4. januarja — dr. Lopert
5. januarja — dr. Vlajeva
6. januarja — dr. Mejačeva
7. januarja — dr. Zupančevac

KINO

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU — 30. decembra ameriški film: »FRA DIAVOLO«. 1. 2. in 3. januarja ameriški kinemaskopski film: »PONOSNI UPORNIK«. MURSKA SOBOTA — 30. decembra zahodno-nemški barvni film: »JAZ NISEM CASANOVA«. BUCKOVCI — 31. decembra ameriški barvni kinemaskopski film: »SEDMO SIMBADOVO POTOVANJE«. 2. in 3. januarja kinemaskopski film: »KAM S TRUPLJOM«. SLATINA RADENCI — 31. decembra francoski film: »SVETNIK VODI IGRO«. GORNJA RADGONA — 30 in 31. decembra argentinsko-italijanski barvni kinemaskopski film: »LJUBEZEN NA KONCU SVETA«. 1. januarja angleški kinemaskopski film: »KRIK STRAHU«. 2. in 3. januarja zahodno-nemški barvni kinemaskopski film: »SKRIVNOSTNI IPSILON«. 6. januarja švedski kinemaskopski film: »SODNIK«. LJUTOMER — 1. 2. in 3. januarja angleški barvni kinemaskopski film: »PLAMEN NA ULICAH«. 6. in 7. januarja španski barvni film: »PRISEL JE ANGELO«.

PRODAM

LES, tesan, za ostreže, hrastove in črešnjeve deske in boro-ve fosilne, prodam. Kuzma, Puževci 50. M-900
POSESTVO, cca 6 ha z vsemi kulturami, blizu Maribora in avtobusne postaje, prodam. Cena ugodna. Franc Gobeč, Kozjak 18, p. Zg. Kungota. M-897

Iščejo veterinarja

Kmetijsko-industrijski kombinat »Pomurka« — OBRAT ZA KOOPERACIJO — KZ MURSKA SOBOTA razpisuje delovno mesto

VETERINARJA

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

STANOVANJSKO HISO z gospodarskim poslopjem in okrog 2 ha zemlje ugodno prodam. Jože Verbič, Petanjci 131, p. Tišina. M-905
HISO, v dobrem stanju, in 3 ha zemlje ugodno prodam. Marija Zavec, Bodonci 46. M-906

TELEVIZOR znamke »RR Niš« prodam ali zamenjam za dvo-sedežni moped. Vprašajte Mladinska 11, M. Sobota. M-908

HISO s 50 ari zemljišča prodam. Zglasite se v Gostilni »Elbi«, Sp. Zerjavci, p. Lenart v Slov. goricah. M-910

STROJ ZA ROČNO VPENJANJE MREŽ posteljnih vložkov in BRUSILNI STROJ za les prodamo. Stroja sta prikladna za obrtno delavnico. — TEHNO-STROJ LJUTOMER, Prešernova ulica 40.

preklici

Podpisani IMRE ŠERUGA, Zorana Velnarja 8, M. Sobota, preklicujem vse neresnične besede, katere sem govoril o Janezu Vreči, uslužbencu TNZ iz M. Sobote, kot neresnične. M-911

ZAHVALE

Vsem darovalcem krvi, s katero so mi rešili življenje, kakor tudi dr. Lančaku in vsemu stree-nemu osebju, ki so mi pomagali ob bolečinah, se iskreno zahvaljujem. Stefan Smej, Turnišče 1. M-907

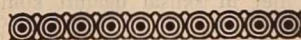
agencija

Po vsej državi znana Agencija, POSLOVALNICA PTUJ se v glavnem ukvarja s posredovanjem motornih vozil vseh vrst (mopedov, motornih koles, osebnih in tovornih avtomobilov, traktorjev). Posreduje jih po zelo ugodnih pogojih.

Prodajalci namreč lahko nemo-teno — tudi brez plačila kake provizije — svoje predmete prodajo tudi sami če pa jih prodajo po POSLOVALNICI PTUJ, plačajo le minimalno provizijo.

Za januarsko razprodajo ima Agencija POSLOVALNICA PTUJ že več sto naročil.

Naročila sprejema vsak petek in soboto.

»MERKUR« VABI

»MERKUR« NUDI

Cenjeni potrošniki!

Trgovsko podjetje »Merkur« iz M. Sobote vas obvešča, da vam je v svojih poslovalnicah

— MODA

— TKANINA

— GALANTERIJA

na Titovi cesti

pripravilo veliko

presenečenje.

»MERKUR« vam nudi razno volneno in bombažno blago ter razno konfekcijo po znižanih cenah.

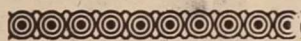
POPUST ZNAŠA OD 20 DO 60 Odstotkov!

Pohitite!

Z ugodnim nakupom se vam priporočajo poslovalnice

»MERKURJA«

IZ MURSKÉ SOBOTE

Izgubljeno

V sredo, 23. decembra sta bila najdena dva bankovca po 5000 dinarjev pred točilno mizo od 8. do 9 ure v Gostilni Flegar v M. Soboti. M-909

Na silvestrovanje pri „Nafti“

Nogometni klub »NAFTA« vas vljudno vabi

NA SILVESTROVANJE

31. decembra 1964 v prostorih restavracije »Nafta« Lendava Domače kolone — ražnjiči — čevapčiči — pristna vina iz Lendavskih gor.

Pričakajte Novo leto v prijetnem razpoloženju - pri »Nafti«!

Trgovsko podjetje na veliko in malo
»POTROŠNIK«
MURSKA SOBOTA

Da ne boste imeli težav pri izbiranju noveletnega darila, obiščite naši poslovalnici »Tehnopromet« in »Opremotehna«, kjer vam je na voljo veliko koristnih in praktičnih stvari.
— Televizorji — Električni štedilniki — Hladilniki — Šivalni stroji.
Pri nas boste prav gotovo našli kaj primernega za vaše darilo.
Izkoristite ugoden noveletni popust pri radio aparatih in televizorjih!
Tehnopromet in Opremotehna — Murska Sobota.

Kovanci v blagajnah

Kovanci za 50 para so že dalj časa redkost, praktično pa niti niso več v uporabi. Zbrani so v trezorih narodne banke, toda ali še imajo zakonito vrednost?

Kovanci za pol dinarja so bili napravljeni po odloku Zveznega izvršnega sveta 1954. leta. Skupaj z njimi so bili pušeni v promet kovanci za en, dva in pet dinarjev. Toda novčiči za pol dinarja, ki so

izdelani iz aluminija, že ne koliko let niso v prometu, čeprav še nimajo zakonito denarno vrednost. Promet s kovanci se opravlja brez »poldinarnčkov« in na šalterih bank nihče ne zamenjuje denar v kovance po 50 para.

Narodne banke in službe družbenega knjigovodstva imajo še danes določene količine tega denarja, ki je nov in ni uporaben. Banke ga izdajajo samo za potrebe šolskih in numizmatičnih zbirk v naši državi in v tujini.

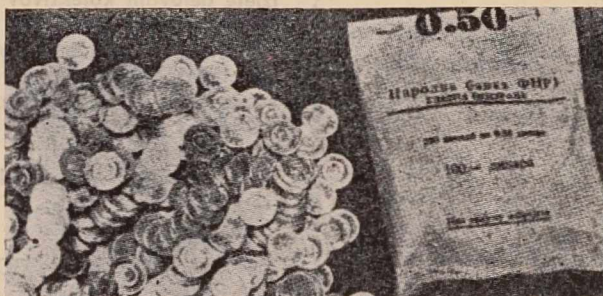
Od skupne količine novčičev po pol dinarja je bilo v preteklih desetih letih spuščeni v promet preko devet milijonov kovancev v skupni vrednosti okrog 4,6 milijona dinarjev.

Z ozirom na to, kar je promet s temi kovanci zelo majhen in upoštevajoč tudi zaloge, nedavni odlok Zveznega sveta o spremembah nekaterih elementov na takojimeno vanih tečajnih bankovcih in kovancih ni zajel izdelavo novih kovancev po 50 para. To pomeni, da bodo edino kovanci po 50 para ostali s prejšnjim nazivom države (FNRJ) in z reliefom dosedanjega grba. Vsi ostali kovanci se bodo izdelovali s spremembami in in postopoma spuščali v promet.

Sodni procesi proti živalim se v tisti dobi niso oddaljili od današnjih principov sodstva, toda ne v pogledu sojenj, ki je nepojmljivo, pač pa po načinu izvrševanja obsodbe.

Od trinajstega stoletja dalje so na smrt obsojali svinje zaradi obtožbe, da so ubijale otroke. Zabeleženo je mnogo bizarnih procesov v Franciji. Živalim — ubijalcem so sodili z veliko naglico, toda vselej so posvetili veliko časa in pozornosti izvršitvi obsodbe. Svinje so v Franciji obesili kodobno kot obesijo človeka.

Izvršitev kazni in ostale stroške so izračunavali podobno kot za ljudi. Npr.: stroški zapora... 6 sujev, stroški pariškega krvnika 50 sujev; vrv 8 sujev; rokavice za krvnika 8 sujev;

20. maja 1572 so v Moyennoutieru pri Nancyju obsodili svinjo na obešenje. Postopek je zahteval, da jo je treba najprej zvezati in jo iz zapora odpeljati na pokopališče, kjer so obsodbo izvršili ob nekem križu, postavljenem nalašč v ta namen.

Pravni koristniki sporočajo, da leta 1546. leta pariški parlament obsodil neko kravo na skupno obešenje s človekom, medtem ko so 1565 v Montpelieru skupaj s človekom zagali na grmadi neko mezo.

TISKOVNA KONFERENCA ŠEFA GANGSTERJEV

V Tokiu je bila nenavadna konferenca za novinarje. Na njej je vodja ene najmočnejših gangsterskih band objavil odlok o njenem razpustu. Toda veliko je vprašanje, če se bodo gangsterji ravnali po tem odloku svojega šefa. Menijo, da bo večina vstopila v kako drugo gangstersko družbo.

Živali na zatožni klopi

Advokat Barthelemy Chassanee iz 16. stoletja je postal slaven, ker je branil miši. Te so bile obsojene, da so upoštevale polja nekega področja francoske obale. Sodniki so jim poslali priseni poziv in opomin, da prenehajo s svojim škodljivim delom. Ker so bile miši za to gluhe, so jih obsodili na izgon iz tega predela Francije. Seveda je bilo obsojene miši treba obvestiti o razsodbi sodišča.

NAJBOLJ ČUDEN IZUM

V ZDA prodajajo najbolj čuden izum. To je običajna kovinska škatla, ki ima na eni strani osem steklenih okenč, ki se izmenoma prižigajo in ugašajo v najbolj različnih barvah. Škatla pravzaprav ničesar ne služi. Toda podjetje jo reklamira s tem, da bo človek ure in ure presedel ob njej in skušal uganiti kombinacije luči, ki se prižigajo vedno v drugi. Tako bo popoldan najprijetnejši. Res je pa, da je podjetje na tej škatli zaslužio že težke milijone.

HITRI MORNARJI

Britanski mornarji so pred kratkim dobili natiskana navodila, kako morajo ravnati, da bi preprečili omedlevice. V navodilih poleg ostalega piše: »Oficirji in mornarji čim zaslutijo, da bodo omedleli, se morajo umakniti od zidu ali ograje na ladji, razširiti integracije tudi pri nas, nam noge in potisniti glavo med nje. To morajo storiti preden izgubijo zavest.« En mornar je ta predpis tako komentiral: »Da bi človek, ki je začutil, da bo omedlel, izbral mesto in se lahko ravnal po teh navodilih, mora biti zelo hiter. Če je pa tak, potem pa je najbolje, da zapusti službo na ladji in postane akrobat v cirkusu.«

Sodniki so se torej podali na polja, toda miši se niso prav nič zmenile zanje. Sodišče je poostrilo kazni in jih izročilo cerkvenemu sodišču, ki jih je ponovno poklicalo pred sodišče. In tu se je pričel eden izmed zares edinstvenih procesov. Barthelemy Chassanee, ki je bil imenovan za uradnega branilca obtoženih, je že takoj na začetku hotel pridobiti na času, da bi se izognil obsodbi miši brez njihove prisotnosti. Na dolgo in na široko je pripovedoval sodnikom, kako so miši razkropljene po mnogih mestih in kako en sam poziv zares ni mogel zadostovati, da bi jih pripeljal pred sodni tribunal. Z dovoljenjem sodnikov jim je sam ponovno poslal poziv. Po določenem času se glodavci še vedno niso pojavili pred sodniki. Kazalo je, da jih bodo zares obsodili v odsotnosti. Branilec je medtem še enkrat apeliral na sodišču in pojasnil, da njegovi klienti pač niso imeli dovolj časa, da bi premerili vse razdalje in prišli pred sodnike. Opozoril jih je tudi na nevarnosti, ki jim pretijo s strani mačk.

Miši seveda nikakor niso hotele priti v sodno dvorano. Zato so jih obsodili v odsotnosti. Obsodili so jih na pregon...

Na tožbo kmetov so tudi muhe nekega Mayencea izročili sodišču. Zaradi njihove drobne konstrukcije in mladostnosti so jim določili uradnega branilca. Do procesa je prišlo v 15. stoletju. Branilec jih je branil zelo dostojanstveno, pri čemer je zahteval od sodišča, da jim določi posebno področje, kjer bi lahko letale in jih ljudje ne bi lovili. Zaradi drobne rasti, je mislil branilec, so zares vredne več pozornosti...

Podobno sojenje so uprizarili proti gosencam v neki cerkveni ustanovi v Valenci v kantonu Auvergne leta 1690.

INDIP - LENDAVA

SREČNO NOVO LETO 1965 VAM ŽELI
Kolektiv Industrije dežnikov in pletenin — Lendava

Franc
Srlmpf

beg v jutro

47
roman

»Vem, vse vemo. Zdaj je tako, kakor da bi bil partizan. Zdaj si partizan!«

»Res, Zlata? Tako mislite?«

»Tako je.«

Bračko je zaprl oči in komaj je še čutil poljub, ki ga je prejel od Zlate.

Lahko bi bila dalj časa pri meni, si je dejal, ko je opazil, da je zopet sam v celici. Lahko bi bila. Saj sem jo imel rad, ona ni niti vedela, kako. Samo, da je ta prekleta vojna preprečila vse, vse je preprečila, da se je ustavilo vse: ljubezen, življenje in vse. Samo smrt se ni ustavila, samo ona je dobila peruti, da lahko leti iz mesta v mesto, iz kraja v kraj, iz dežele v deželo, da je lahko vsepovsod pričujoča. Zato je dobila peruti. Zakaj ji je človek podelil peruti, ko jih vendar sam tako potrebuje? Zakaj, vendar?

Mama bo prišla, je rekla Zlata. Da je že na poti, je rekla. Da se bo pripeljala s vlakom, ona pa je prišla ilegalno, ker je že v partizanih. Samo, da ne bo mama prišla prepozno. Toda, gotovo pripelje vlak tudi ponoči v Gradec. Samo, da ne bi bilo nocoj bombnega napada. Rad bi ji šel naproti, toda ne morem...

... Stala je pred njim in ga gledala. Bila je še prav tako majhna in drobna, kakor je bila takrat, ko se je poslovil od nje. Imela je ruto na glavi, kakor vedno, čeprav se je večkrat jezil zaradi te rute, ki jo je delala v mestu še bolj kmečko. Poslušala ga je, kadar ji je to očital, ampak ubogala ga ni. Samo smehljala se je skozi drobna očala, ki jih je zadnje čase nosila vse pogostejše.

»Mama!« je hotel zavpiti glasno, ker je bil vzradoščen, da je prišla. »Pisal sem ti. Si dobila pismo?«

»Sem, Franci. Dobila sem pismo.«

»Vedel sem, mama, da ne boš jokala. Tako sem hotel.«

»Zato tudi ne jočem, Franci!«

»Ali bo grozno, mama?« jo je želel vprašati tako, kakor jo je spraševal še, ko je bil majhen otrok in mu je grozilo kaj neprijetnega.

»Ne smeš kloniti. Potem ne bo grozno.«

»Ampak, to so besede, mama! Lahko je reči, toda stori ti?«

»Človek upogne kolena takrat, ko se mu upogne volja. Tebi niso upognili volje, zato boš vzdržal do konca, Franci!«

»Vlivaš mi upanje, mama. Skoraj sem se že predal!«

»Biti miren, Franci! To je važno!«

»Torej naj se mirno predam temu, kar me čaka?«

»Nadse mirno, sin. Zaupaj v sebe! To je največ. Potem bo šlo. In ne pozabi tega, da daješ življenje za novo življenje. To je vse.«

»To je preprosto. Ampak, kako moreš biti tako mirna, mati? Tega ne razumem. Saj umira vendar tvoj sin!«

»Zaradi tebe sem mirna, drugače...«

»Drugače?«

»... se mi trga srce, ti moj sin!«

Padla mu je v objem tako, kakor si je želel, da bi se poslovil od nje, in poljubil jo je goreče.

Tako sta ostala dolgo časa. In Bračko je čutil, da je sedaj miren in da bi sedaj, ta trenutek, lahko prišli ponj. In čutil je, da bo tako miren tudi jutri, ko bodo prišli ponj.

Potem se mu je zdelo, da se mati odtrgava od njega in da ostaja njeno telo čudno blede, nejasno in breztelesno. Stegnil je roke proti njej — toda roki sta mu zajeli le prgišče zatohlega celičnega zraka...

Podzavestno srečanje z materjo je bilo tako močno, tako silno, da ga je zbudilo popolnoma.

Vstal je s postelje in poskušal napraviti nekaj korakov. Posrečilo se mu je. Moram hoditi, si je dopovedoval, moram hoditi, sicer bom omahoval jutri.

Ura! Koliko je ura?

Spal sem, je premišljeval, bledlo se mi je, mnogokaj se mi je bledlo. Kako dolgo se je to dogajalo z menoj? Uro, dve ali več, ali je bila morda ena sama minuta?

Električna žarnica pod stropom, kamor je pogledal, mu ni mogla povedati, koliko je ura. Tudi zunaj ne bi mogel zvedeti, četudi bi se povzpел do okna.

Nič. Ne preostane mu drugega kakor čakati.

Čakati, čakati...

Oh, to čakanje! Naj vendar že pridejo. Vse sem premislil in vse je že dognano, razen tega poslednjega dejanja.

»Lahko pridete, hudiči!« je zavpil, da je odmevalo po hodniku.

V hipu je pritekel ječar in odprl linico:

»Fant, ne vpil! Zberi se!«

Bračka je bilo sram, da se je tako spozabil. Vrgel se je na posteljo. Ne, ne bo več vpil. Ko bi mogel zopet malo zaspati! In bi ga v spanju odvedli na morišče in bi v spanju storili tisto, kar mislijo storiti. Tako, da ne bi čutil ničesar.

Toda vedel je, da se to ne bo zgodilo in da se tudi ne sme zgoditi.

Potem je Bračko vseeno zaspal, nemirno in premetavajoč telo po trdem pogradu in v neznanih višinah in globinah. To je bil tisti sen, ki zanesa človeka med oblake in mu omogoči, da gleda zvezde čisto od blizu, tako da jih lahko prime z rokami. To je bil sen, v katerem se je Franc Bračko z enim samim drobnim delcem bitja dotaknil neznanega, nedopovedljivega, ko se je morda dotaknil svojega izvora v vesolju...

Šele glasovi s hodnika so ga vrnili v celico.

Odprl je oči in vedel je, da prihajajo. Namah je bilo vse jasno pred njim.

Vstal je s postelje in jih pričakoval stoje.

Prišlo jih je več, oboroženi so bili in v čeladah. Tudi ječar je bil z njimi.

Stali so pred njim in bilo je, kakor da so presenečeni, da tudi on stoji tako čvrsto pred njimi.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Veliko predlogov za kandidate

Preteklo nedeljo so bile končane zadnje konference krajevnih organizacij Socialistične zveze v radgonski občini. Zelo dobro udeležbo na konferencah so zabeležili v Podgorju, prav tako v Radencih, na Murščaku in v Lutvercih, najslabša udeležba pa je bila v Radgoni, kjer se je konference udeležilo komaj 57 ljudi. Dobra poročila za konference so pripravili predvsem v Radgoni, Radencih, Apačah, Stogovcih in v Lutvercih.

Za konference v Stogovcih in v Podgradju je značilno kritična ocena obrata za kooperacijo pri kombinatu. Občani so zatrjevali, da bi kmetijski tehnik moral bolj pogosto obiskovati kmetovalce ter skupno z njimi organizirati posamezna dela pri setvi ali žetvi ter pri drugih opravilih. Občani so menili, da se zovoljo tako pomanjkljivega dela dogaja, da nekaterim orjejo traktorji že praho, dočim drugi se niso mogli preorati niti strnišča. O krajevni skupnosti so sodili, da je dobro delala in uspešno reševala komunalna vprašanja. Kritizirali pa so tudi delo rajonskega gozdarja, ki se ni odkazal leša za poseko. Tudi lani je morala Socialistična zveza sklicati poseben sestanek, na katerem so obravnavali odkazovanje sečnje. Na konferenci v Žepovcih, Stogovcih in v Podgradju so občani postavljali tudi vprašanje, kako bo z nadaljnjim urejanjem ceste Radgona — Trate. V Apačah in v Stogovcih pa tudi na nekaterih drugih konferencah so občani predlagali, naj bi poživeli delo klubov. Zavzemali so se za to, da naj ima vsak klub primeren program. V Apačah so poudarjali, da bi bilo potrebno hitreje ukrepati pri nekaterih socialnih vprašanjih, katerih vzrok je pogostokrat tudi alkoholizem.

OB PROIZVODNEM PROGRAMU LENDAVSKE MEHANIKE

V novem letu-novi proizvodi

Samoupravni organi v podjetju Mehanika v Lendavi si prizadevajo izdelati čimboljše proizvodni program za prihodnje leto. Poleg proizvodnje ogradij za dežnike, senčnike in kovinske ter plastične priboro, so v plan za leto 1965 vključili proizvodnjo ogradij za zložitve dežnike. Letos jim je namreč uspelo osvojiti model zložitvega dežnika.

Povezano s proizvodnim programom rešujejo problematiko povečanja storilnosti in zagotovitve večjih osebnih dohodkov. Da bi dosegli nivo

predvidenih osebnih dohodkov, bodo morali ob enaki storilnosti, kot je bila v povprečju letošnjega leta planirani bruto produkt zvišati za 35%. Ker pa toliko povečano proizvodnjo ne prenesejo možnost za nakup potrebnega materiala, je nujno iskati rešitve v uvedbi artiklov, za katere bo lažja nabava materiala. Upravni odbor je sklenil, da bodo predlog obravnavale vse delovne enote, pred obravnavo osrednjega delavskega sveta pa bodo plan dopolnili s predlogi delovnih enot.

DRUŽBENI SEKTOR V KMETIJSTVU LJUTOMERSKE OBČINE:

V štirih letih 835 hektarov novih zemljišč

KDAJ BO USTANOVLJEN SKLAD ZA PREŽIVNINE?

V Ljutomerski občini se je povečal socialistični sektor kmetijstva za 835 hektarov obdelovalne zemlje, tako da ima družbeni sektor danes skupno 15 odst. vse obdelovalne zemlje v občini. V letošnjem letu je bilo odkupljenih 189 ha, predvideno pa je bilo še enkrat toliko.

Kmetijske delovne organizacije so pokupile v glavnem vsa zemljišča, ki so kakorkoli prišla v prodajo, razen tistih zemljišč, ki so v bolj oddaljenih krajih. Opaziti pa je, da bi mnogi kmetovalci se prodali svojo zemljo, če bi jim bili zajamčeni vsaj minimalni pogoji za preživljanje. Zato postaja iz leta v leto bolj aktualno vprašanje ustanovitve sklada za preživnine. Nekaj več zemlje bi lahko pridobili tudi, če bi bile za kmetovalce primernejše odkupne cene. Te so doslej gibale med 140 do 200 tisoč dinarjev za hektar, dočim so dajali zasebniki za hektar obdelovalne zemlje tudi po 500 tisoč dinarjev.

Pri odkupu zemlje predstavljajo — kakor je bilo to rečeno tudi na nedavni zasedanju občinske skupščine — poseben problem gospodarska in ostala poslopja. Kmetijske delovne organizacije so zainteresirane samo za odkup zemlje, kmetovalci pa bi radi vnovčili tudi ostale nepremičnine. Kaže, da bo potrebno to enostransko prakso pri odkupu nekoliko spremeniti.

Skoraj vsa doslej odkupljena zemljišča je bilo potrebno tudi arondirati. Do začetka letošnjega leta so bila dokončno arondirana vsa ona zemljišča, ki so bila pridobljena na osnovi zakona o agrarni reformi in zakona o zem-

ljiškem maksimumu. Skoraj četrtina zemlje, ki je bila doslej v arondacijskem postopku, je bila ponujena v odkup. Trenutno je v obravnavi 12 predlogov za arondacijo s skupno površino 400 hektarov. V dosedanjem postopku je bilo mogoče opazovati tudi nekatere nepravilnosti. Predvsem pri tem, da ni bilo doseženo zadovoljivo soglasje med delovno organizacijo in lastniki arondirane zemlje. V občinskem merilu je izdelana tudi kopija katastrskih map, v kateri so vrisani kompleksi, ki naj bi prišli v poštev petih ali desetih letih. Mape pri arondaciji v naslednjih so sicer na vpogled vsem lastnikom kmetijskih zemljišč, na splošno pa lahko ugotav-

USPELA JAVNA TRIBUNA

Minuli četrtek je v dopoldanskih urah občinski komitej ZMS v Murski Soboti v grajski dvorani organiziral javno razpravo o nekaterih problemih, ki zanimajo mladino. Na vprašanja so odgovarjali republiški in zvezni poslanci ter nekateri družbeni delavci občine M. Soboti.

Že na občinski konferenci so mladi opozarjali na probleme, ki so zahtevali pojasnila, vendar ni bilo primerne oblike dejavnosti v organizaciji ZM, s katero bi lahko na čim krajši način odgovorili na vprašanja tistih, ki delajo na tem.

manjkanje pitne vode. Tako si mora okrog 60 ljudi nositi vodo iz precej oddaljenih vodnjakov. Predlagali so, naj bi v okviru malih asanacij uredili vsaj nekaj vodnjakov. Občani so tudi predlagali, naj bi prihodnji zbor volilcev sprejel sklep o obveznem delu občanov pri urejanju cest, prav tako pa naj posebna komisija ugotovi potrebo po gasilskih cisternah. Občani so kritizirali, zakaj zapravljajo delavci obrata kombinata poginule prašiče kar na gnojišču.

V G. Radgoni so posvetili večji del razprave delovanju servisov. Smatrali so kot neumestno, da se servisom onemogoča delovanje s tem, ker se jih obravnava podobno kot ostale obrtne proizvodne obrate. Deljena so bila mnenja o tem, ali bi naj ustanovili v Radgoni komunalno podjetje, ki bi povezovalo dosedanje servise ter ustanovilo še nove. Beseda je stekla tudi o potrebi po klubu, ki ga v Radgoni pogreša predvsem mladina. Na konferenci v Radencih so med drugim obravnavali delo občinskih odbornikov kakor tudi težave, ki nastopajo zaradi pomanjkanja sredstev pri krajevni skupnosti.

Na konferencah v tistih krajih, kjer potečejo mandati občinskih odbornikov, so razpravljali tudi o novih kandidatih. V Radgoni, Apačah in v Stogovcih pa so razdelili med občane tudi anketne lističe, na katerih so občani zabeležili imena onih, ki naj bi po njihovem mnenju prišli v poštev za poslanca v republiški zbor. Na osnovi anketnih lističev so dobili naslednje predloge: Jože Rogole, preds. kadrovske komisije pri občinskem komiteju ZKS 9 predlogov, Marija Levar, preds. obč. skupšč. 9 predl., Milan Koren, sekretar občinskega komiteja ZKS 16 predlogov, Edo Kranjčevič 12 predl., Milan Klemenčič, pred. občinskega odbora SZDL 22 predl. in Branko Zadravec, poslanec tega zbora, ki mu poteče mandat, 25 predl. Franc Erlih, preds. KO SZDL Stogovci 18 predl., Pavle Korosec, direktor kombinata, 11 predlogov.

Pretekli četrtek je občinska volilna komisija že obravnavala dosedanje predloge, sprejela pa je tudi program dela za evidentiranje predlogov v delovnih organizacijah, kjer naj bi bilo evidentiranje končano do srede januarja.

RADGONA

Za letošnji Dan JLA so pripravili tudi v Radgoni posebno akademijo, na kateri je radgonski Partizan prikazal svojo dejavnost. Nastopili so najmlajši kakor tudi člani TVD Partizan. Manjšo proslavo so imeli tudi na radgonski posebni šoli, kjer je preds. občinskega odb. SZDL Milan Klemenčič pripovedoval otrokom svoje partizanske doživljaje.

»Primerno sodelovanje«

Ob letnih konferencah družbeno političnih organizacij po navadi govorimo tudi o sodelovanju, o medsebojni pomoči in o skupnih akcijah. Posebno in o skupnih akcijah. Posebno sodelovanje družbeno političnih organizacij z Zvezo mladine. Mladinski aktivni na vseh so organizacije »zase« Tako vsaj pojmujejo Zvezo mladine nekatera vodstva krajevnih organizacij SZDL in osnovnih organizacij. Da, tudi delo, konec bo pa tak kot osnovne organizacije pozabljajo na ZM.

Sodelovanje, o katerem toliko govorimo, se na pri gradnji kopališča. Dela vseh odraža le ob državnih so. Ne vse, toda delali so. Praznikih, ko mladina (ne) tem so ugotovili, da se voda iz sodeluje pri proslavah. Zgodi kanala ne bi vračala v potok,

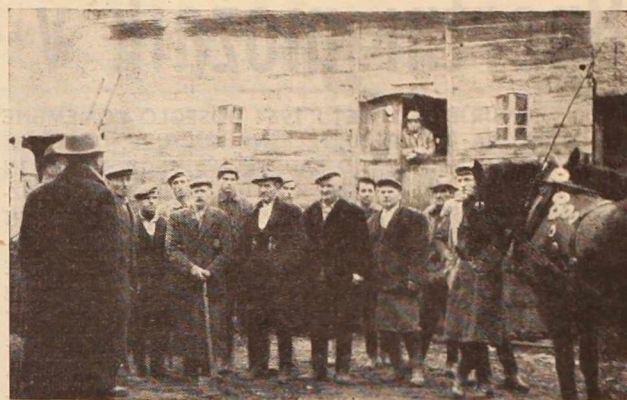
Beli ceh s kumpov

Mlini na Muri — preteklost, pa niti ne tako davna! Že res, da so leta nazaj bili redki tisti, ki so bili v celoti na vodi in smo jim v resnici lahko rekli, da so na Muri. Na čolnih so mlii ržen kruh za obmurske kmete, nekoč tudi za tiste iz notranjosti Prekmurja in Prekije.

Mlini meljejo zrna in čas. Pod njihovimi čolni odteka zgodovina značilne slovenske pokrajine. S svojo prisotnostjo danes vzbujajo pozornost vedno radovednih turistov, na reklamnih prospektih pa dajejo pečat Prekmurju.

Koliko časa že meljejo? Leto? Ne, stoletja. Da, pred stoletji so se pojavili na Muri leseni »kumpi« — navodni, brežni, lesena kolesa, vretena. Sami mlini kamen je bil od nekdanj kamen. V sožitju s počenim lesom je kljuboval divjanju narave, se skupaj z njim odtrgal od brega in zaplesal divji ples kilometre daleč po strugi, ker so tako hotele divje sile narave. Takrat je bil popolno nasprotje umirjeni pokrajini, ki s svojo dre mavostjo v letnih mesecih, z zunanjo enoličnostjo skriva v sebi vso idilo Prekmurja in Prekmurcev.

Eden zadnjih, ki se je umaknil na breg in se tako delno zavaroval pred nemalokrat razbesnelimi valovi, je mlin Stefana Vučka. Ob prvem pogledu nanj bi rekli, da sta si že oba zaslužila pokoj. Pa ni tako! V sebi skriva vitalnost zdravih starcev, vitalnost zdrave prekmurškega življa. Kot toliko drugih, ima tudi Vučkov mlin danes na vodi le še pogon — ogromno mlinško kolo, rečno kolo. Od tod na breg, v mlin, vodi ozka deska, včasih je bilo to le bruno — brv. Tod šariti, posebno v mrzlih zimskih dneh, ko je vsa zaledenela, ni prijetno, celo nevarno. Seveda, stari Vučko koračka po njej udobneje kot v So-

Posvet pred selitvijo. Med vrati Vučko.

boti po pločniku. Pod brvjo šumi ledena Mura, toda to ne moti Vučka, da ne bi šel pred večerom pogledat vezi ali ustavit kolo. Zamišljeno stopa po brvi in v svoji notranjosti podživlja svoje in življenje mlinarja.

»Večji del svojega življenja sem preživel v mlinu. Delil z njim težke trenutke ob povodnih in viharjih ... pa tudi vesele, ko sem v družbi pome-lajev v »golibi« ob kozarčku domačega razdirali šaljive na račun financerjev«, pripoveduje Vučko zdaj ko se posavlja od svojega mlina. Pokrajinski muzej v Soboti je mlin ob pomoči Zavoda za spomeniško varstvo odkupil in ga dal v upravljanje Kmetijski zadrugi Crenšovci. »Moram priznati, da sem zaljubljen v te počrnel-deske, to vrteče se kolo ... v vse, kar je v zvezi z mlinom,« nam pripoveduje Vučko.

Nedaleč od mlina pelje pot in brod preko Mure. Popotniki so se večkrat ustavljali pri mlinarjih na prijateljskih in seveda tudi poslovnih pomenek. »Kupinarji«, večinoma iz Gančan in Renkovec so se vozili vse leto naokoli in nakupovali jajca ter perutnino za svoje zbiralnice v Soboti. »Šeftarji« so kupovali krompir, koruzo, jabolka. Odrančani so bili na široko znani prekupčevalci z živino. Tudi Ciganov ni manj-

kao. Delali so krničke, korita, čolne za parenje zaklanih svinj. Bili pa so tudi »žlajfarji«, ki so krpali lonce in popravljali marele. Poleg ribičev so se oglašali tudi lovci in previdno pripovedovali o mlinarjih v času Madžarske — ti so takrat bili veliki raubšci. V bližini mlinov so stale male krčme »golibe« in »čardes«, kjer so se shajali mlinarji in pomelaji.

Tako je bilo življenje murskih mlinarjev nekoč. S časom se je spreminjalo in kmalu bodo o njem ostali samo zapisi v muzejih, kjer so že shranjena pravila ceha. Na prvi strani lahko beremo:

CZEISZKE REGULE KOVACSÓV, REMENÁROV, MLINÁROV, TKAUCZÓV, KOLÁROV, TISLÁROV INO MESZÁROV BÖLTINSZKE FARE 1826 LETA.

ZACETEK MLINARSTVA NA MURI

Pomurski mlin na ladjah je pridobitev zgodnje tesarske tehnike in je nastal po vsej vredenosti v poznem srednjem veku. Na dveh kumpih je plavalo v Muri vračilo s kolesom na spodnjo vodo in gnalo prestavo in kamen, pri čemer je bilo kolo obrnjeno proti opoldanskemu soncu. Kump je bil prvotno hrastovo deblo dolgo nad 12 m in debelo nad 1,5 m, ki ni bilo tesano, temveč kopano.

V sredo prejšnjega tedna so bili Bistričani priča nenavadnemu dogodku. Skupina ljudi s traktorji in vozovi se je spravila nad Vučkov mlin in ga razstavila. Odslej bo zadnji mlin na Muri le muzejski eksponat postavljen ob kolišču »Bobri«. In 62-letni mlinar — Stefan Vučko? Na voljo mu je delovno mesto ob drobilcu v KZ Crenšovci.

Smrt med sobočanci

Leto gre h kraju. Ko po navadi ob tej priliki pregledujemo uspehe v preteklem letu, bi tokrat za spremembo pogledali v žalno knjigo, na katere straneh so zabeležena imena tistih, ki so se letos za vedno poslovili od nas.

Iz podatkov na območju matičnega urada v Murski Soboti je razvidno, da je umrljivost v 11 mesecih letošnjega leta prekorajčila za dva odstotka celoletno lanko umrljivost. Letos je do meseca decembra umrlo 91 ljudi, lanko leto pa do konca decembra 89. Rekordna umrljivost v letošnjem letu je bila meseca marca, ko je umrlo v tridesetih dneh kar 20 ljudi. Najmanj je bilo registriranih smrtnih primerov oktobra meseca, ko so na območju matičnega urada v Murski Soboti zabeležili štiri primere smrtnih slučajev.

V kolikor zaradi boljše ilustracije pogledamo v rojstno knjigo, ki jo hranijo na matičnem uradu v Murski Soboti, lahko ugotovljamo, da se je na drugi strani lestvice povečalo število rojstev do meseca decembra za okrog 10 odstotkov od lanskih celoletnih rojstev. Ta odstotek bo konec leta še večji, ker bodo prišteta še rojstva v mesecu decembru.

Po lanskeoletnih podatkih je bilo na območju matičnega urada zabeleženih 225 rojstev v

celem letu, medtem, ko je letos samo do novembra bilo rojenih 240 otrok.

Tudi podatki o številu pokopanih na soboškem pokopališču prikazujejo, da je lanko leto bilo pokopanih 92 oseb, letos se je to število do polovice meseca decembra povzpelo na 108 oseb.

In mlin je po kosih odšel na prikolico

ker je padec prekopa prenizek. Tudi naročenih cevi ni bilo gotoviti za zimske večere kakod nikoder in ... in vse je šlo na košaro drv in vedro preobstalo, iz akcije pa ni bilo moga, mladini pa ob pomoči nič. Za praznik republike so ostalih pripraviti soliden promorali na hitrico opraviti s gram klubske dejavnosti? Pa proslavo, ker je pač kinopredstava »pomembnejša« kot proslava. Vprašanje je, zakaj vse to in zakaj? Zato ker NEKAJ NEKJE NI V REDU!

Beltinčani so lahko ponosni na svoj klub. Toda samo na klub, ne pa tudi na vsebino njegovega dela, ker tega sploh ni. Klubsko življenje še ni klubsko, če v lepih, toda mrzlih prostorih gleda nekaj ljudi TV program! Menda so prostori, kjer je tudi klub, last krajevne skupnosti. Ali je kra-

jevni skupnosti tako težko za-tudi naročenih cevi ni bilo gotoviti za zimske večere kakod nikoder in ... in vse je šlo na košaro drv in vedro preobstalo, iz akcije pa ni bilo moga, mladini pa ob pomoči nič. Za praznik republike so ostalih pripraviti soliden promorali na hitrico opraviti s gram klubske dejavnosti? Pa proslavo, ker je pač kinopredstava »pomembnejša« kot proslava. Vprašanje je, zakaj vse to in zakaj? Zato ker NEKAJ NEKJE NI V REDU!

Vse akcije, pa naj so še tako majhne, so za vsakega vaščana enako pomembne. Zakaj potem delati velike stvari z majhnimi silami? Nikjer, pa tudi v Beltincih ne, ne bo ZM, SZDL ali KS kot osamljena organizacija dosegla uspehov. Ena brez druge ne more biti. Cilj vseh je isti, naloge enako odgovorne, enako težke. Čemu torej drobiti sile in delati umetne pregrade!?

Športni mozaik v letu 1964

POMURJE JE V LETU 1964 DOSEGLO POMEMBNE USPEHE NA PODROČJU TELESNE KULTURE. DOSEŽENI USPEHI SO NEDVOMNO SAD VEDNO VEČJE SKRBI IN POMOČI, KI JO TELESNI KULTURI DAJE NAŠA DRUŽBENA SKUPNOST. FINANČNA SREDSTVA IN KADRI PREDSTAVLJAJO ŠE VEDNO POSEBEN PROBLEM. V LETOŠNJEM LETU SO NA NOVO OŽIVELE NEKATERE ŠPORTNE PANOGA. PRVE JUGOSLOVANSKE ŠPORTNE IGRE SO RAZGIBALE TELESNO-KULTURNO DEJAVNOST V OBČINAH. POMURJE JE DOBIL SVETOVNEGA REKORDERJA IN EVROPSKEGA PRVAKA V KEGLJANJU. NAŠE ŠPORTNO UREDNIŠTVO JE SKUPNO Z NEKATERIMI ŠPORTNIMI DELAVCI IZBRALO PO 5 NAJBOLJŠIH ŠPORTNIKOV POMURJA.

NOGOMET

Je še vedno najprivlačnejša športna panoga. V letošnjem letu je bilo na novo formirano moštvo v Ljutomeru in Borejcih. Pomurje ima predstavnika v SNL in SML, dva predstavnika v SCL ter formirano pomursko člansko, pomursko mladinsko ter občinski ligi Murska Sobota in Lendava za člane in pionirje. Na področju Pomurja primanjkuje trenerskega kadra, zlasti v podeželju klubov. V zadnjem času se je izboljšala tudi kvaliteta nogometnih sodnikov, vendar teh še vedno primanjkuje. Največji uspeh v letošnjem letu je dosegla pionirska reprezentanca Pomurja, ki je zasedla tretje mesto v Sloveniji in mladinsko moštvo Sobote, ki se je uvrstilo v finale jugoslovanskega kupa. Uspešna oblika dejavnosti so tudi vsakoletni pionirski nogometni turnirji. Pet najboljših letošnjih nogometašev: Maučec, Milošević, Puškarič, Bači ter Bagari.

ROKOMET

Rokomet je v Pomurju zelo razvita športna panoga, saj pomurska moštva nastopajo v najrazličnejših ligah, začeni pri pionirskih področnih tekmovanjih preko občinskih tekmovanj in štajerske lige. Največja razveselitev v letošnjem letu je prav gotovo zelo uspešen nastop rokometne reprezentance Pomurja, ki je zasedla tretje mesto v Sloveniji in mladinsko moštvo Sobote, ki se je uvrstilo v finale jugoslovanskega kupa. Uspešna oblika dejavnosti so tudi vsakoletni pionirski rokometni turnirji. Pet najboljših letošnjih rokometarjev Pomurja: Moški: Kokalj, Kovač, Horvat, Balazic, Števanec; ženske: Toplak, Kaučič, Holsedel, Klepec, Cigan.

KOŠARKA

V Pomurju je košarka v zadnjih letih dosegla velik razmah, kar se kaže v množičnosti, saj so pomurska, srednješolska ter zimska liga stalna oblika tekmovanja pomurskih košarkarjev. Poleg tega se vsako leto organizira več različnih turnirjev. Tako sta tudi za Novo leto predvidena dva košarkarska turnirja in sicer v M. Soboti in v Radencih. Letošnje leto je bil precej aktiven strokovni odbor za košarko, ki je preko seminarjev usposobil precejšnje število sodnikov. Posebno so pokazali veliko prizadevnosti nekateri mladi člani odbora, med katerimi naj omenimo zelo poštenovalnega Glazarja, predsednika tekmovalne komisije. Težave povzroča pomanjkanje trenerskega kadra, zlasti po zunanjih društvih in pa vodniškega kadra, vsled česar kvaliteta košarke v večini društev ni napredovala. Razveseljiva je tudi dejstvo, da so se v tekmovanju aktivno vključili nekateri starejši igralci, ki so ta šport prvotno že opustili. Če se omenimo posamezne zmagovalce, potem so to bili: odl boys v zimski ligi, TVD Partizan Sobota pa v pomurski ligi ter v tekmovanju JSI. Tekmovanje v srednješolski ligi pa je v teku. Pet najboljših košarkarjev Pomurja: Kureš, Gomboš, Juternik, Šeruga, Glazar.

HOKEJ NA TRAVI

V letošnjem letu predstavlja hokej na travi v Pomurju pomembno obdobje. V času, ko je ta športna panoga v Sloveniji doživljala krizo (zahodna skupina), je bil v Pomurju dosežen velik korak naprej. Pomurski hokejaši so nastopali v vzhodni slovenski ligi, ki je štela 5 članov. Namesto Lendave, ki je odstopila od tekmovanja, je kot novinec nastopala Tišina. Na novo je bilo ustanovljeno hokejsko moštvo tudi v Radgoni. Kljub finančnim težavam se je tekmovanje nemoteno odvijalo. Prvak so ponovno postali hokejaši ESS ter se udeležili tudi državnega prvenstva. Precej se je izboljšalo delo strokovnega odbora. Organizirali so nekaj tečajev za sodnike, ter med-

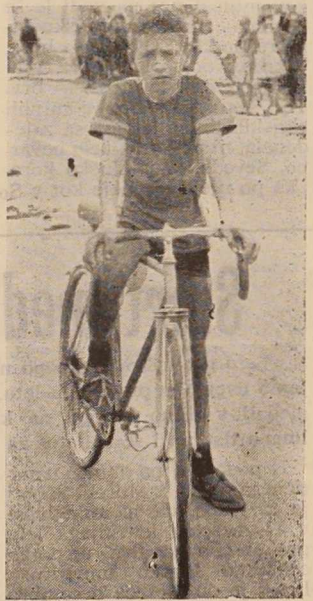
republiško srečanje reprezentanc Slovenije in Hrvaške v Murski Soboti, kjer je nastopilo kar 7 tekmovalcev iz Pomurja. Strokovni odbor je izdal 2 brošure. Ob 15-letnici hokeja v Sloveniji so pomurski hokejaši prejeli 12 najrazličnejših priznanj. Pet najboljših letošnjih tekmovalcev: Šeruga, Titan, Zver, Bavčar in Ružič.

BADMINTON

Je novejša športna panoga, ki si vedno bolj utira pot tudi v Pomurju. Tovrstna dejavnost se je v letošnjem letu posebno razširila na SŠTV in v Radencih, zanimanje zanjo pa vlada tudi na Cankovi in v Ljutomeru. Nazadovanje pa so pokazali v Rakičanu in pri Elanu. Komisija za badminton, ki obstaja pri strokovnem odboru OBZTK v Murski Soboti je organizirala več najrazličnejših tekmovanj posameznikov in ekip, pomurski tekmovalci pa so se udeležili tudi republiškega tekmovanja v Ljubljani ter dosegli vidne uspehe. Tako je ekipa mladine SŠTV zasedla četrto mesto ter osmo mesto posameznice. Uspeh pa so dosegli tudi mladinci in člani. Največje težave se kažejo v pomanjkanju zaprtih igrišč. Pet najboljših letošnjih tekmovalcev: Ženske: Kaučič, Zdravec, Horn, Rainer in Kovačič. Moški: Titan, Lulic, Gerič, Ficko in Topolnjak.

KOLESARSTVO

Tradicijo kolesarskega športa so obdržali le še Beltinci. Čeprav se ti nahajajo v zelo težkih finančnih težavah, je KK Prekmurje Beltinci v letošnjem letu uspešno izvedel sedmo tradicionalno kolesarsko dirko Po Pomurju, za pokal Pomurskega vestnika. Izvedli pa so tudi društveno tekmovanje. Poleg tega so kolesarji KK Prekmurje Beltinci nastopili na nekaterih drugih tekmovanjih v Sloveniji ter dosegli zadovoljive rezultate. Seveda predstavljajo v klubu največji problem finančna sredstva, zaradi česar si ne morejo nabaviti novih koles in morajo tekmovalci nastopati s svojimi kolesi. Pet najboljših letošnjih kolesarjev Pomurja: Grabar, Kavaš, Benko, Lipič, Koler.

SAH

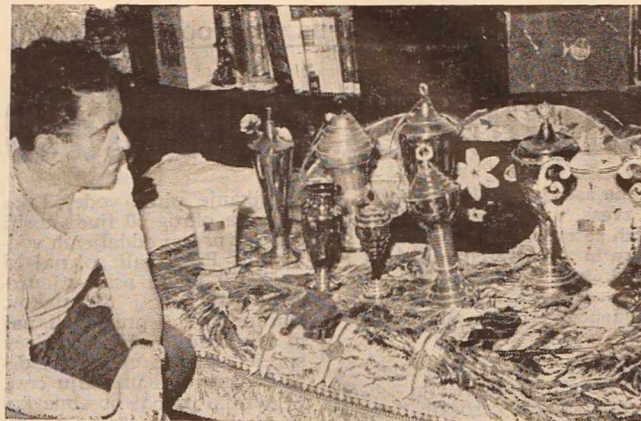
Letos je posebno zaživelo šahovsko društvo Sobota, ki ima vključenih okrog 70 članov. Čeprav ima društvo težave s finančnimi sredstvi in do nedavnega tudi s prostori je vendarle uspešno delovalo. Na okrajnem prvenstvu je zasedlo drugo mesto, na brzo poteznem prvenstvu slovenskih mest pa šesto mesto. Poleg tega so se udeležili tudi številnih šahovskih prireditvev izven občine, kot na primer za Dan borca v Velenju ter organizirali nekaj simultank z nastopom naših najboljših šahistov. Te dni je društvo dobilo svoje prostore in želi svojo dejavnost še povečati. Tako namestila v kratkem pričeti z raznimi turnirji, v mesecu januarju pa bo veleojster Bruno Parma odigral simultanko. Letošnji najuspešnejši šahisti so bili: Kos, Rezonja, Hari I, Hari II ter Bolčič.

JUDO

Ta športna panoga je pravzaprav pri nas šele v razvoju. No, kljub temu obstaja v Murski Soboti ekipa, ki se je lanske tekmovalno sezono merila z nasprotniki v II. republiški ligi. Ekipa sicer ni dosegla večjih uspehov, vendar kaže klub številnim težavam napredek. Zaradi razformiranja II. republiške lige pa so se judisti TVD Partizan v Murski Soboti uvrstili v enotno slovensko ligo, kjer je konkurenca seveda zelo huda. Toda ker v prvih borbah judoisti iz Murske Sobote niso nastopili, ne bi mogli oceniti njihove moči. V preteklem letu so izvedli tudi nekaj gostovanj po Pomurju, ki so imela propagandni značaj. Najboljši pomurski judoisti v letošnjem letu: Knježević, Kos, Hajdinjak, Majc, Kager.

ZIMSKI ŠPORT

V Pomurju doslej še nismo imeli organiziranejših tekmovanj v zimskem športu. Posamezna tekmovanja se vršijo preko šolskih športnih društev, društev Partizan ali v obliki športnih dnevo. V letošnjem letu je bilo izvedenih nekaj društev in meddruštvenih tekmovanj v smučanju, sankanju in smučarskih skokih. Pri OBZTK v Murski Soboti je bil pred nedavnimi formiran poseben strokovni odbor za zimski šport, ki bo skrbel za nadaljni razvoj zimskega športa, hkrati pa izvedel tudi tekmovanje v okviru Jugoslovanskih športnih iger.

Miro Steržaj med številnimi trofejami

PLAVANJE

Plavanje je trenutno najbolj razvito v Murski Soboti in Radencih. V Radencih je ta dejavnost oživila z izgradnjo novega plavalnega bazena kjer se vsako leto vršijo tudi številni tečaji ter organizirajo večja meddruštvena in republiška tekmovanja. Plavanje kot športna panoga pa je letos oživila tudi v Murski Soboti pri TVD Partizan. Vidne uspehe so dosegli v tekmovanju Jugoslovanskih športnih iger v okrajnem merilu, kjer so zasedli tri druga mesta ter tretje in četrto mesto. Za uspeh pa štejejo tudi plavalni dvoboj Radenci - Murska Sobota, ki je bil letošnje leto v Radencih in na katerem je bilo doseženih nekaj dobrih rezultatov. V letošnjem letu so dosegli najboljše rezultate naslednji plavalci in plavalke: Moški: Ismajlovič, Podlessek, Samec, Mihorič in Pevec. Ženske: Kemr, Gomboc, Cafuta, Znidarič in Bošnjak.

KEGLJANJE

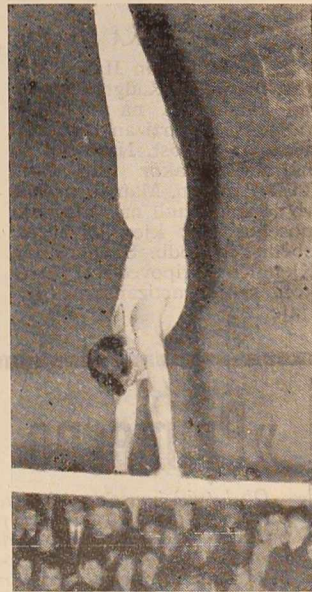
Nekaj let nazaj je bilo kegljanje v Pomurju močno razvita športna panoga. V vseh večjih krajih Pomurja smo imeli dobro urejena kegljišča in za kegljanje je vladalo veliko zanimanje. Naposled je ta šport ostavil korenine še v Ljutomeru in Lendavi. Toda zaradi izpada iz lige je tudi v Ljutomeru padlo zanimanje kot tekmovalno panogo. Po drugi strani pa je v letošnjem letu napravil velik podvig Ljutomerčan Miro Steržaj, ki je osvojil naslov evropskega prvaka in svetovnega rekorderja. S kegljaštvom redno tekmujejo le še v Lendavi, ki so kot posamezniki dosegli tudi nekaj vidnih uspehov (Grzel). Sicer pa v Lendavi pogrešajo mladi naraščaj.

TENIS

Po večletnem mrtvilu je v letošnjem letu tenis zopet zaživel v Murski Soboti. Na prizadevanje nekaterih športnih delavcev so uspeli urediti teniško igrišče ter organizirati začetniški tečaj, ki je bil zelo dobro obiskan. Udeležba velik podvig Ljutomerčan Miro Steržaj, ki je osvojil naslov evropskega prvaka in svetovnega rekorderja. S kegljaštvom redno tekmujejo le še v Lendavi, ki so kot posamezniki dosegli tudi nekaj vidnih uspehov (Grzel). Sicer pa v Lendavi pogrešajo mladi naraščaj.

ORODNA TELOVADBA

Dijaki SŠTV iz Murske Sobote, ki predstavljajo najmočnejše orožje te vrste športne panoge v Pomurju so letos zabeležili pomembne uspehe. Kot največji uspeh je vsekakor osvojitve prvega mesta na republiškem tekmovanju tretje vrste ter osvojitve prvega mesta na okrajnem prvenstvu v vajah na orodju. Ekipa, ki nastopa pod imenom TVD Partizan M. Sobota je v zadnjem letu pokazala viden napredek. Posebno sta se odlikovala kot najboljša telovadca brata Holc. Za pet najboljših letošnjih pomurskih telovadcev je bilo izbranih: Holc Martin, Holc Leopold, Klun, Rihtarič in Topolnjak.

KONJSKI ŠPORT

Prihodnje leto bo konjeniški klub Ljutomer praznoval 90-letnico obstoja, kar pomeni, da ima dolgoletno tradicijo. Ob tej priložnosti, ko drugi najstarejši konjeniški klub v Evropi slavi tako pomemben jubilej bo v Ljutomeru jugoslovanski kasaški derbi ter razstava plemenitih kasaških kobil in naraščaja. Ljutomerski kasaški, ki že vrsto let predstavljajo jugoslovansko elito, so tudi v letošnjem letu dosegli nekaj zelo dobrih rezultatov. Najboljši čas je dosegla Lavinica last Marjano, vič Bebe iz Ljutomera in voznika Jerneja Bolkovina na jugoslovanskih športnih iger.

Miro Steržaj med številnimi trofejami

Letošnje leto je bilo za kegljača Mira Steržaja iz Ljutomera najplodnejše leto v njegovi športni karieri. Njegov nadvse uspešen nastop na evropskem prvenstvu v Budimpešti, ki mu je prinesel naslov evropskega prvaka in dvakratnega svetovnega rekorderja, bo ostal nepozaben dogodek v zgodovini kegljaškega športa, osvojene tri zlate medalje pa okrasijo njegovih številnih trofej. Za ta izreden uspeh je bil Miro Steržaj proglašen od Zveze za telesno kulturo Jugoslavije za tretjega najboljšega jugoslovanskega športnika letošnjega leta (za Cerarjem in Simičem). Tretje mesto mu je prisodilo tudi šest slovenskih športnih uredništev, ki od tedna do tedna razdeljujejo točke najboljšim športnikom Slovenije za plakete Branka Zihlerja. Za tretjega najboljšega slovenskega športnika pa so ga izbrali tudi anketiranci slovenskega športnega lista Polet. Z željo, da bi vrhunskega športnika nekoliko bolj spoznali tudi naši bralci, smo ga zaprosili za kratek razgovor. Tvoja osebna izkaznica?

Rodil sem se v Rakeku, živim v Ljutomeru star sem 31 let, zaposlen kot komercialist pri Mlekoprometu v Ljutomeru.

Kdaj si se začel ukvarjati s kegljanjem?

Resno leta 1952 v Ljutomeru. Ali bi lahko kaj več povedal o tvojih uspehih in rekordih? Prvi vidnejši uspeh sem dosegel leta 1957 na izbirnem tekmovanju za sestavo državne reprezentance v Kranju, kjer sem postavil nov državni rekord (967). Drugi večji uspeh sem dosegel leta 1962 v Zagrebu, prav tako na izbirnem tekmovanju za državno reprezentanco, kjer sem postavil dva državna rekorda (1017 in 1058). Toda ta rekorda nista bila priznana.

skem kasaškim derbiju 2-letnih kasašev, kjer je dosegla čas 1:29. Tudi v drugih vožnjah je bilo doseženih nekaj zelo dobrih rezultatov, med katerimi naj omenimo Fidele Sršen Jožeta iz Veržaja in Finco Slavič Ludvika iz Grab, ki sta dosegli čas 1:23 oz. 1:24. Uspeh je v veliki meri pripisati boljši izbiri plemenjakov, ki so bili zadnje čase uvoženi iz Italije.

AVTO-MOTO ŠPORT

Ze drugo leto zapored je Pomurje doseglo izreden uspeh v republiškem in državnem merilu. Najboljši pomurski motociklist Aleš Mrzel je postal državni prvak v kategoriji do 250 cm, prikolčarja Berden-Mataj ter Gernjavč-Polbič pa sta osvojila drugo oziroma tretje mesto v državi, kar je vsekakor lep uspeh. Poleg tega je prikolčar Berden s sovozačem Matajem postal republiški prvak za leto 1964. Največji napredek je letos vsekakor pokazal Berden, ki je bil v izvrstni formi in je le za las zaostal, da ni osvojil tudi naslova državnega prvaka. Uspeh pomurskih motociklistov gre pripisati v veliki meri prizadevnosti tekmovalcev, ki si skrbno vzdržujejo motorje. Za letošnji uspeh moramo omeniti tudi izvedbo motoskyjöringa v Radgoni, na katerem so poleg pomurskih tekmovalcev nastopili tudi naši nekateri zelo dobri tekmovalci in odlični Avstrijci. Pet najboljših pomurskih tekmovalcev: Mrzel, Berden, Černjavič, Svagan, Siftar.

PLANINSTVO

V letošnjem letu so bili storjeni pomembni koraki pri utrditvi in pomladitvi vodstva. Uspeh je bil dosežen tudi z uvedbo mladinskih odsekov po solah, kjer je tovrstna dejavnost zelo zaživela. Posebno aktivni so odseki na SŠTV, SKS Rakičan, SZD in Elanu. Ti so organizirali več najrazličnejših pohodov po pomurski poti in slovenski transverzali ter iz-

Miro Steržaj vrhunski športnik

na, ker so bili keglji 3 dkg težji kot to določajo pravila. Moj največji uspeh pa sem dosegel letošnje leto v Budimpešti, ko sem postavil dva svetovna rekorda 966 in 982, ter osvojil naslov evropskega prvaka, sicer pa sem bil 9-krat okrajni prvak, 4-krat republiški prvak in 1-krat državni prvak.

Morda bi lahko povedal, kolikokrat si pognal kroglo po kegljaški stezi?

Na to vprašanje je težko odgovoriti. Toda če vzamem svinčnik in izračunam bi to bilo čez 40 milijonov.

Kateroga dogodka se najrajši spominjaš?

Prav gotovo je bil zame najlepši dogodek v Budimpešti, ko sem drugič osvojil naslov svetovnega rekorderja in ko so me proglasili za evropskega prvaka.

Kdo je bil tvoj prvi trener?

Nisem imel nobenega trenerja.

Ali se ukvarjaš s katerim drugim športom?

Zelo rad igram košarko in odbojko. Pred važnejšimi nastopi pa dvigam uteži in telovadim.

Kolikokrat si bil v državnem dresu?

Za državno reprezentanco sem nastopil 22-krat, v državnem dresu pa sem bil 67-krat.

Kako to, da tekmuješ za Branik, živš pa v Ljutomeru?

Cim je ljutomerski klub izpadel iz lige zaradi notranjih nesoglasij, sem bil prisiljen pristopiti h klubu, ki nastopa v ligi, ker so moji rezultati samo tako vidni.

Kaj meniš o kegljaškem športu v Ljutomeru in v Pomurju?

Dobra tradicija. Pri dobri organizaciji uspeh zasiguran. Toda še vedno prevladuje miselnost, da je kegljaški šport hazardna igra, česar vsak dan bolj prodira v svet.

Kaj meniš o telesni kulturi v Ljutomeru naslopt?

Temeljito reorganizacijo. Presežna aktivnost vodstva ima za posledico padec telesne kulture v zadnjih letih. Več pomoči bi morali nuditi tudi dijaki SŠTV.

Tvoj hoby?

Trenutno samo kegljanje, ker študiram in nimam dosti časa.

Tvoje želje od prihodnosti?

Moj življenjski cilj je dosežen in nimam več dosti kaj pričakovati. Želel bi še kake 4 leta tekmuovati kot vrhunski športnik ter končati solo. V privatnem življenju pa avto, da družini razkažem kraje, ki sem jih prehodil. Feri Maučec

vedli več izletov v bližnje in oddaljene kraje. Največja letošnja pridobitev je vsekakor izbrana Pomurska pot, katero bo potrebno le v najkrajšem času markirati. Za Pomursko pot je bilo izdelanih tudi 32 žigov, ki predstavljajo zanimivosti posameznih krajev Pomurske poti. Velikega pomena za nadaljnji razvoj planinstva v Pomurju je tudi ponoven prevzem planinske koče na Doliču.

GRADNJA ŠPORTNIH OBJEKTOV

Kljub sorazmerno majhnim finančnim sredstvom je bilo v letošnjem letu zgrajenih precej športnih objektov, ki so rezultat velikih prizadevanj telesno-vzgojnih delavcev Pomurja. Med pomembnejša dela štejemo izdelan elaborat za gradnjo nove telovadnice pri ESS, obnovitev nogometnega igrišča Sobote, dokončno zgraditev asfaltnega igrišča v Beltincih, otvoritev šolskega igrišča pri šoli za zdravstvene delavce, gradnjo šolskega igrišča, ki je v zaključni fazi na Cankovi, zgraditev slačilnice pri stadionu TVD Partizan v Rakičanu, začetek gradnje šolskega igrišča v Mačkoveh in Tišini ter ureditev šolskih igrišč v Rogoševih in Stogovcih.

Pozdravi vojakov

SREČNO NOVO LETO VOŠCIJO FANTJE, KI SLUŽIJO VOJASKI ROK

Vp. 8496, Beograd: Marič Franc iz Bakovec, Klemenčič Karlo iz Crešnjevcev pri Radgoni, Rezonja Stefan iz Nedelice, Koher Anton iz Dol. Bistrice, Pavlič Branko iz Pince, Zaveč Stefan iz Renkovec, Luco Franc iz Križevca in Horvat Franc iz Bogojene, Vp. 6565/3, Banja Luka: Jelen Milan iz Bunčan, Vp. 2724/10, Strumica: Sabotin Mišo iz Bratonec, Sebianič Franc iz Sebebovec, Flisar Alojz iz Kraljeve, Vuzem Franc iz Dornove, Balazic Stefan iz Bratonec, Vp. 3790/30-4, Virovitica: Feri Rogoš iz Tišine, Vp. 3890/30-2, Virovitica: Rezonja Ignac iz Male Polane, Vp. 3790/43, Virovitica: Zver Stefan iz Nedelice, Vp. 3790/42 Virovitica: Triplan Milan iz Čepince, Vp. 8147/6, Prokuplje: Časar Janez, Vp. 8147/3, Prokuplje: Kerčmar Stefan, Vp. 1626, Čuprija: Lukač Stanko, Vp. 8097/9, Rastina Bačka: Krajnc Leo, Vp. 3790/52, Koprivnica: Pertoci Anton iz Tropovec, Gorza Stefan iz Ivanovec, Vp. 3790/66, Popravnica: Marič Jože iz Odranec, Vp. 2151/1, Kavadarci: Kerčmar Stefan Vp. 2151/2, Kavadarci: Zizek Stefan, Vp. KVO/D, Doboj: Velah Ludvik od Grada, Vp. 5530/17, Osijek: Sapač Jože, Vp. 3934/17, Mostar Celec Bela.

Zgodbe iz tri sto petinšestdeset in enega leta

O našem Pomurju kakor ga je videl in opisal neki Akr Ben Adi

Pomurje je geografsko vzeto nekoliko ven zraščeni del Slovenije in precej daleč od Ljubljane. Prebivalci Pomurja so ljudje, ki čislajo mimo gasilskih in ostalih prireditev tudi birmo, kar kaže na občutno pomanjkanje botrov. Če bi bila celotna pokrajina nagnjena proti zgornjemu delu, bi se spremenil tudi tok Mure, kar bi imelo za posledico, da ne bi bilo več ne Prekmurcev in ne Prlekov. Pravijo, da so globoko pod Pomurjem nahajališča nafte in plina, nekoliko višje pa bi našli prav gotovo tudi na ostanke staroslovanskih zadrug, katerih člani pa — mimogrede povedano — še niso poznali planiranih izgub. Ker nimajo drugega veliko kaj, izvažajo Pomurci same sebe. Pomurje je tudi daleč naokrog edina pokrajina, v kateri je bolj malo ponesrečenih investicij. V Muri in v ostalih vodah mrgoli rib, precej pa jih je tudi na suhem. Pomurci so športno močno ovesečeni. Od športnih panog je najbolj razvito kartanje in integracija v vseh oblikah in letnih časih. Da bi lažje in večkrat integrirali, so si omislili Pomurci štiri občine, včasih celo več okrajev. Odkar pa nimajo nobenega okraja več, so

prišli na kant. Pomurci se radi zgledujejo drug po drugem, kar je hvalevredno. Če naredi nekaj v eni občini, store to tudi v drugi, saj si kot dobri gospodarji neradi sponosajo pri sosedu. Zadnje čase razsaja v Pomurju poleg ostalega tudi turizem, ki pa še trpi zaradi pomanjkanja kadrov. Pomorstvo ni razvito, verjetno zaradi zgrešene politike štipendiranja, saj je znano, da je do sled izšlo Pomurje enega samega pomorca. Veliko pa imajo strokovnjakov za kmetij-

stvo in v nekaterih drugih panogah. Pomurska klima ugaja vsem, ki imajo količkej dobre osebne prejemke, prav tako tudi pravočasno zasejanim visokorodnim sortam pšenice. Da bi se med sabo lažje razpoznavali, so se razdelili Prekmurci na Gorčance in Marke, Prleki pa v dve občini. Med etnografske zanimivosti pokrajine sodijo predvsem nedograjeni zadrugi domovi in nekateri ceste, dočim je Pomurje tudi drugače polno raznovrstnih in trajnih spomenikov.

VARIACIJA NA TEMO

Vesela vselitev

Bil je takorekoč na konju, ko so mu nekega dne v podjetju izročili odločbo za vselitev v novo stanovanje. Razumljivo, čakati je moral, da potече rok za dograditev stanovanja. Gorje onemu, ki bi se poskušal vseliti kak teden prej! Ko se za tem novi stanovanjski vseljujejo, pride kolavdacijska komisija, ki ugotovi, da je vse fino in fajn ter v najlepšem redu. Stanovanjski si izvolijo hišni svet, ki bo navajal deco k

temu, da bodo čim boljše malali po zidovih, kajti tudi likovna vzgoja spada v učni načrt reformirane šole. Lastniki novih stanovanj hodijo od trgovine do trgovine, ponujajo svoje črke in kupujejo lustre, škatlice za papir v straniščih, zavese, linoleje in drugo nepomembno drobnarijo. Po štirinajstih dneh, ali celo nekoliko kasneje, prične novi stanovalec šele zares stanovati. Potem ugotovi, da pravzaprav ne bi rabil radia, kajti dovolj razločno sliši sosedovega pod in nad sabo (in še kaj zraven), prepriča se, da bo vsak mesec ali dva imel opravka s ključavničarjem, ki bo varil polomljene kljuke, da bo rabil na zimo nekaj šopov slame za zadelavanje oken in če bo imel še prav posebno srečo, mu bo hišni svet odobril nakup gumijastih škornjev, ki jih bo rabil, ko bo v vseh ozirih perfektno niveliranih kletah lovil po jenski ali spomladanski mlakuži plavajoča drva in ostalo ozimnico.

Nekaj mesecev za tem prične stanovalec pisati anonimna grozila pisma projektantu in gradbenikom. Na javnih sestankih kritizira stanovanjsko izgradnjo po dolgem in počez, s čemer si nakopije karakteristiko nezadovoljstva in kritikastra. Ko vse to ne rodi nobenega uspeha, postane sentimental in v navalih navdiha začne na veliko producirati tekste za popevke. Ta žalost mu v dveh letih navzre lastno hišo z garažo in najnovejšim rekordom. Pusti si rasti brado in čez nekaj let bo končal svoje življenjsko delo: Variacije na temo: vesela vselitev.

To bo bogato in doživeto delo.

Resnična laž

V vsakdanjem življenju poznamo več vrst laži: na primer družabno laž, ki je povsod dovoljena, statistična laž, s katerimi se prepričujemo na raznih sestankih, lovsko in ribiško laž, ki nam krepita domišljijo, in pravo laž, ki ji nihče ne verjame.

Za vsako po en skromen primerček. Družabna laž: prišel bi na dogovorjeno partijo taroka pa je žena tako iznena- da zbolela... Statistična laž:

na Slovenskem je polovica družin tri dni v tednu zelje, polovica naravni zrezek, torej povprečna slovenska družina je vsak dan Segedin golaž. Lovska laž: z enim samim strelom sem podrl dva zajca, čeprav je bil prvi pred mano, drugi za mojim hrbtom. Ribiška laž: nalovil sem v enem sanem dnevu toliko polmetrskih škuk, da bi jih bilo dovolj za sindikalni miting. In resnična laž: s 25 tisočaki se da živeti ves mesec.

Integracija z veliko začetnico

Integracija je sploh zanimiva zadeva. Ker imamo veliko doslej še ni zmanjkalo domačih zanimivosti. Če se je v integracijski postopek vmešala občina, so kandidati za integracijo dvignili glas, češ to je zadeva naših delovnih kolektivov. Če je bil integracijski postopek prepuščen delovnim kolektivom, so se integrirani jezili na občino in na vsemogoče forume, ki da niso sposobni narediti reda. S tem se pravzaprav prične najbolj zanimivo poglavje vsake integracije. Delavski sveti pripravijo sejo z eno samo točko dnevnega reda: integracija. To je navadno prava maratonska seja, na kateri začne navadno direktor na dolgo in široko tolmačiti kako so pri njih za to, da se združijo s tem in z onim, toda, v onih dveh podjetjih, ki naj bi se prav tako združili, nasprotujejo vsakršni integraciji. Če se združujejo tri podjetja, so te seje v vseh treh do pičice enake. Da bi podkrepili svoja izvajanja, malo pokritizirajo kako nemogoče razmere vladajo v onih dveh podjetjih, ki bi se naj združili z našimi. To delavski svet navadno zelo navduši za integracijo. Vsem tem postopkom strokovno pravimo navadna integracija.

Stroji, razna oprema, pa tudi mize in stoli imajo pri integraciji svoj pomen. To je nekakšna dota, ki jo je treba popisati in partnerju dokazati, da se niso ženili ali lepše povedano integrirali praznih rok. Prav poseben pomen pa ima pri vsakem integriranem podjetju po en stol. To je običaj, ki ga pa stari Slovani še niso poznali in zato verjetno datira iz novejših časov.

In ker pet podjetij rabi pet takih stolov, tri podjetja samo tri, v enem pa je dovolj samo eden, se integriranci tako po ovinkih dogovarjajo katerega izmed stolov bodo zavrgli. Lahko se tudi dogovorijo, da bodo dali na podstrešje vse tri in kupili novega.

To pa ni več navadna integracija, temveč integracija, ki se piše z veliko začetnico.

Omeknjena ljubezen iz dalekog kraja

Ko je spomladi pognal prvi regrat, sta Hanzek in Pišta nabasala velike lesene kovčke, vzela slovo in vlak ju je odpeljal daleč nekam na jug naše domovine. Micka in Helenca sta preštevali dneve v koledarju in čakali, kdaj bosta dobili prvi pismi. Pa ni bilo treba potrošiti veliko potrpljenja. Ze čez polnih pet dni se je oglasil pismo. Oba, Hanzek in Pišta sta se v pisanju spominjala, kako lepo je bilo doma in kako vedno mislita prvi na svojo Micko in drugi na ljubeno Helenco. Micka in Helenca sta vračali milo za drago in lepilo na njihovi kuvertah se je topilo od sladkih besed.

Skoraj pol leta je minilo in lepilo na kuvertah je bilo od pisma do pisma bolj čvrsto. Kaj ne bi, ko pa je prejela Micka nekoč pismo s takole vsebino: Draga Micka! Srce mi je omeknilo čim sem omrnil tvojo kuverto. Oskapnil sem med drugim od začudenja, ko sem prebral, da si je stric tako nahodoma zlomil nogo. Draga moja Micka, nikar se

ne oščajaj in priznaj, da me imaš rada, kajti oskapnil bi, če bi zvedel, da je drugače... In Helenca? Draga moja Helenca! Pozdravljam te iz dalekog kraja, v šterom se mi dobro godi. Kad sam ti odposlal zadnji ferman u šterom sam ti saopštio, da pridem domou, došlo je do neprijatnog poremećaja: naš je komandir dao izvjesno saopštenje v šterom se pravi, da osustva do septembra nema. Zbog zaradi toga

Veselega občana Frančka žalostni dan

Konec leta je, in kakor je navada, da delajo v trgovinah inventuro, v podjetjih bilanco, tako je tudi Franček v mislih preletel tistih tristo in nekaj dni ter naredil nekakšno bilanco. Pa je šlo vse po sreči od kolin po Novem letu, preko prvih del na poljih, ko si je ogulil zimsko kožo, do žetve, ko je zmanjkalo v kleti jabolčnika, trgatve in spet do kolin pred nekaj dnevi, ko so pihnil življenje iz dvestokilskega prašiča ter naredili goro klobas, ki bodo prišle prav prihodnje leto, ko bo treba spet krepko pljuvati v roke.

Da bi si olajšal delo ob koncu leta, je redno zapisoval, koliko je dal med letom za umetna gnojila, za škropivo, kolikšna je bila akontacija na

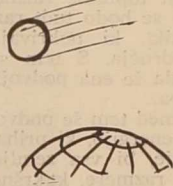
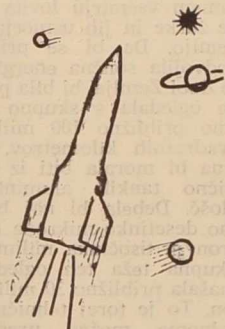
dohodnino po posameznih kvartalih, koliko bikov je prodal in koliko špricerjev je sam popil takrat, ko se je z v-rigo prepasal iz zadruge kamor je odgnal svoje živinče, koliko je namlatil pšenice, koliko je dal za živinozdravnika itd. Vse je bilo lepo zapisano in urejeno po nekakšnih rubrikah in veselje je bilo narediti obračun. Franček ne bil Franček, še manj pa Prlek, če ne bi bil kljub obilici dela vever in vesel tudi, takrat, ko so mu zadrugi biki skoraj podrl hlev, takrat, ko je stisnil v avgustovski vročini prvi piškavi jabolčnik, in takrat, ko je pospravil z njiv zadnjo repo.

Enkrat pa je bil Franček vseeno žalosten. Proti jeseni teh tri sto in nekaj dnevih je peljal v zadruge tiste ko-

operacijske prasce. Deset jih je bilo in tri mesece ali kaj jim je dajal vse, kar sta premogli kašča in njiva, pa še umetna krmila povrh. Bili so pravi ježi, ko jih je pripeljal iz zadruge domov. In so si opomogli, da jih je bilo vesele gledati. Toda račun je bil drugačen, kot si je predstavljaj Franček. Prasce je vrnil zadrugi, zaslužek za opravljeno delo je vrnil čez ramo, prav tako tudi domačo krmo, za umetna krmila pa je dobil od zadruge še račun.

In ko tisti frdamni prasci še ne bi imeli tako dobrega apetita — je zaključil Franček list v svoji bilanci, ter v rubriko »dolžan« zapisal nekaj podobnega kot 4.572 din.

To je bil žalostni dan veselega občana Frančka. Juž

Tako potujejo cene!

Bočkorov ajcek

Pri Bočkorovih so nestrpnost pričakovali na prirastek v hlevu. Krava bi morala že povrči. Oče Bočkor je hodil po hlevu in niti za tren ni pustil krave iz vida. Skoda je lahko, je razmišljal, če se kaj pripeti. Zvečer se je vlegel kar na kupa stelje in tako je nekega dne, kmalu po polnoči, privlekel na dan lepega ajceka, sekastega, da tekega Bočkorov hlev še ni videl.

Dobre tri tedne je ajcek pridno rastle in oče Bočkor je razmišljal kaj in kako bi z njim. Obdržati ga doma, to ne gre, kajti teliček mora jesti. Prodati ga kar tako živega tudi ni kazalo; malo bi dobil zanj. Ja, če bi prodal teletino, to bi še šlo. Toda kaj, ko ga mora rediti nekaj mesecev, tisto pa potem ni več

teletina, bolj govedina in nobeden od sosedov je ne bi hotel jesti.

Včasih je bilo drugače, se je spominjal Bočkorov oče. Teliček je bil star pet tednov in če ga nismo imeli za plemo, ne prodali, smo ga zaklali in sosedje so vzeli vsak po nekaj kilogramov. Danes pa si je nekdo izmislil tisto uredbo o prepovedi klanja telet, ki pravi, da mora biti ajcek star najmanj toliko in toliko mesecev, da je goden za zakol. Tako je Bočkorov ajcek rastle, ajtek pa so razmišljali in si mešali po glavi tistih nekaj sivih las.

Nekega dne, bilo je v soboto dopoldne, je pihel Bočkor v kuhinjo: —Stara, ajcek si je nogo zlomil! — je žalostno dejal ženi. Tej bi skoraj pišker padel z rok, če je oče ne bi pomenljivo sunil z ramo, namignil z očesom in jo potegnul za rokavce. Odsla sta v hlev in tam je res ležal tisti lepi ajcek mrtev in z zlomljeno prednjo tačko. Pa saj ga siromaka prav nič ni bolelo, ko pa si je zlomil nogo šele po smrti.

Tisto nedeljo so imeli za kosilo po vsej vasi lepo dišečo teletino, kot takrat, ko še ni bilo preklicane prepovedi o klanju telet.

Vsaka dobra stvar se hitro razve med ljudmi. In ker je bilo tisto leto veliko telet, si slišal navadno ob petkih dopoldne kako so se ljudje čez plotove in na cesti nekoliko nenavadno pozdravljali: — Čuj, sosedov teliček si jo jutri nogo zlomil.

OBILJE USPEHOV IN SREČNO NOVO LETO 1965 ZELJIO SVOJIM DOMAČIM, SORODNIKOM, PRIJATELJEM IN DEKLETOM VOJAKI, KI SLUŽIJO KADROVSKI ROK:

Vp. 2151/, Kavadarci: Gujtmán Stefan, Vp. 2870/1, Knin: Horvat Simon, Vp. 2870/2, Knin: 6710, Knin: Matko Jože iz Odrance Vp. 7579, Sarajevo: Stefan Gubić iz Trdkove, Vp. 7046/12, Leskovac: KERČMAR GEZA iz Sela, Vp. 7167, Tuzla: Kosić Jože iz Brana-slavac, Vp. 9740, Tuzla: Novak Jože iz Satahovac, Vp. 1098-2010, Bovec: Ficko Peter, Vp. 3463, Banja Luka: Horvat Jože iz Hotize, Vp. 3463/63, Banja Luka: Savoren Branko iz Ljutomer, Vp. 3463/32, Banja Luka: Mujdrića Slavko iz Bakovec, Vp. 6565/3, Založani: Jelen Nikolaj, Vp. 6972/2, Kumonovo: Gomboš Alojz iz Skakovce in Heindler Franc iz Matjaševac, Vp. 5835/22, Zadar: Stefan Rajter iz Brezovice, Vp. 2870/2, Knin: Jože Černela iz Bogojine in Ivan Miholić iz Turnišča, Vp. 2870/11, Knin: Filipar Valter iz Murske Sobot, Vp. 2736/1 A, Knin: Ivan Rogić iz Bogojine, Vp. 2736/1 A, Knin: Karel Kren, iz Ovsinja Vp. 2870/19, Knin: Herman Horvat iz Nuskove, Vp. 2736/7, Knin: Volf Vendel iz Dolnjih Slaveč, Vp. 3065/20, Sombor: Tivadar Jože, Vp. 2246/11, Užička Požega: Gergar Elemir iz Krizevec in Kranj Karel iz Slapinec, Vp. 6330/69, Titograd: Jože Svarda, Vp. 6148/6, Zagreb: Vitez Jože iz Turnišča, Vp. 8775/10, Sarajevo: Smej Stefan iz Odrance, Vp. 8775/11, Sarajevo: Lovrenčić Franc iz Filovec, Vp. 5510/12, Sarajevo: Lebar Ivan iz Gancan in Križanić Jakob iz Krapja, Vp. 9010/8-2, Sarajevo: Vučko Ivan iz Ziljkov, Vp. 8775/11, Sarajevo: Lovrenčić Franc, Vp. 3463, Derventa: Forjan Stefan iz Gancan, Stefane Jože iz Marjanec, Cesar Ivan iz Odrance, Erniša Franc iz Tešanovec, Skodnik Karel iz Gornjih Slaveč, Gubić Stefan iz Trdkove in Splak Ivan iz Turnišča, Vp. 6330/34, Danilov Grad: Lanšček Jože, Vp. 4028/7, Prilep: Cesar Stefan iz Zemanj, Penhofer Emil iz Lončarovac, Soma Janez iz Banute, Celic Franc iz Kuzme, Jože Pajtlar iz Krčevine pri Ormožu, Vp. 2151/1, Kavadarci: Kerčmar Stefan iz Zemanj in Gujtmán Stefan iz Krozga, Vp. 6143, Dubrovnik: Alojz Černjak, Vp. 2246/11, Užička Požega: Gergar Elemir.

OFIKUSANA LEPOTA

Ze dolgo je telo in končno se je zgodilo: uprava podjetja se je preselila iz »znaniknih« pritličnih prostorov v prvo nadstropje. Ker smo vajeni, da vsako zadevo temeljito opravimo, so se pri selitvi potrudili: stenam so dali najmodernejši videz, na tleh so se pojavile nove preproge, na številnih stojalnih so nastale asparaguse, okrog miz, za katerimi so sedele tovaršice, oprostiti — gospodičnice, pa so namestile fikuse in drugo lepotično zelenjavo.

Spodaj, v proizvodnih obratih pa se ni nič kaj prida spremenilo, saj bi bilo tudi škoda razmetavati sredstva za ureditev sanitarij, ki bi jih ljudje tako ali tako že v prvem tednu ponesnažili. Drugače je v tem pogledu tam zgoraj, v prvem nadstropju kjer diši kot v sami nebeški veži!

Tisti, ki so imeli opravka s kislimi in drugimi manj di-

šečimi stvarmi — teh pa je bilo veliko — odslej skoraj niso več upali prestopiti praga v računovodstvo, da bi se zanimali za to in ono. Previdno so odpirali vrata in kar od tam povpraševali po tem ali onem. Razumeli so poglede svečenic za fikusi in asparagusi: ne vstopaj, da nam ne ponesnažijo preproge, ne vstopaj, da nam ne zasmradiš prostora.

Po stopnicah gor in dol hodeč, ljudje razmišljajo o tem.

Novo leto je taka prilika, da nas prav skomina pogledati v prihodnost vsaj za eno leto naprej. Ob velikem napredku, ki ga dosegata znanost in tehnika v zadnjem obdobju, pa si nehote želimo pogledati v daljno prihodnost, želimo se osvoboditi ozke časovne določenosti in omejenosti našega življenja.

Tako vsak preprost občan na Zemlji, mnogo pa o tem razmišljajo tudi znanstveniki. Pred njimi tudi ni lahka naloga, saj je v današnjem času potrebno še mnogo storiti za to, da se prehrani čedalje večje število prebivalstva na Zemlji. To število pa prav hitro raste. Ponekod počasneje, drugod hitreje. Na mednarodnem področju odkrivajo razna sredstva, da bi si družine lahko planirale naraščanje in se s tem neredko izognile tudi svojim socialnim problemom, ki nastajajo zaradi velikega števila ljudi. Drugi razmišljajo o tem, kako bo v bodočnosti, če se bo človeštvo še tako množilo, kakor sedaj.

Največ takih sestavkov se pojavlja v zapadnih revijah. Izbrali smo sestavek dr. J. H. Fremolina, profesorja na univerzi v Birminghamu (Velika Britanija).

Danes živi na Zemlji okrog 3 milijarde ljudi, toda ta številka raste s takšnim tempom, da se vsakih 37 let podvoji. Zato bo že v začetku novega stoletja živelo na zemlji okrog 6 milijard ljudi. Danes ta pojav mnoge strokovnjake zaskrbljuje in zato mu posvečajo čedalje večjo pozornost. Iz teh vidikov pa je še bolj zanimivo pogledati dalje v bodočnost in pregledati, kje bi lahko bile skrajne in nepremagljive tehnične meje tega naraščanja.

Danes so že bolezniki skoraj popolnoma, a v krajši bodočnosti bodo zares popolnoma odstranjene kot ovira za naraščanje prebivalstva. Toda tudi domneva, da bo tako nepremagljivo mejo predstavljala proizvodnja hrane, ni popolnoma točna. Res je, da ima poljedelska proizvodnja gornjo mejo, če vzamemo v obzir današnjo uporabo znanstvenih in tehničnih dosežkov na tem področju. Točno je tudi to, da ta meja ni daleč, čeprav še ni dosežena. Toda predno bomo prišli do nje, bo znanost gotovo odkrila nove načine za pridobivanje hrane. Ni nobene teoretične predpostavke, da v bodočnosti ne bi proizvajali več hrane kakor danes. Zato v resnici gornje meje povečanja števila prebivalcev ne bo predstavljala omejena proizvodnja hrane, niti ne biološki vzroki, temveč preprosti fizični razlogi.

V vsem tem sestavku bom izhajal iz ene predpostavke in to je, da se bodo svetovni problemi v bodoče reševali na svetovni ravni in da bo obstajalo učinkovito mednarodno sodelovanje. To je jasno in do takega zaključka prihajam, ker je nujno, če se bo hotelo, da se maksimalno število prebivalstva, ki ga je mogoče doseči, tudi doseže.

Da bi si lahko pridobili predstavbo o času tega razvoja, bomo temeljili na predpostavki, da bo današnji tempo številske rasti človeštva ostal tudi v bodoče. Skratka izhajamo od predpostavke, da se bo človeštvo vsakih 37 let podvojilo, kakor je to danes.

ČEZ 260 LET — ŠTIRI STO MILIJARD

Čez 260 let bo živelo na Zemlji 400 milijard ljudi. Kalkulacija kaže, da bo uporaba sedanjih načinov proizvodnje v poljedelstvu in živinoreji omogočila, da se proizvaja hrane največ za toliko ljudi, kolikor jih bo, ko se bo prebivalstvo sveta podvojilo štirikrat zaporedoma, to je vsakih 37 let. Tako bo torej ta meja dosežena čez 148 let in takrat bo na Zemlji živelo okrog 24 milijard ljudi. Toda človeštvo bo lahko še nadalje povečevalo proizvodnjo hrane iz bioloških virov: spremembo neplodnih tal v plodna na vsem svetu (krčenjem afriških in ameriških džungel, spremembo puščin v plodno zemljo itd.), vzgajanjem rastlinskih bilk na strehah in terasah bodočih nebotičnikov ter iznad avtostrad, ukinitvijo prehrane z mesom, uporaba učinkovitih načinov za izkoriščanje morskega sveta (živali in rastlin). Te dodatne metode bi človeštvu omogočile, da se lahko prehranjuje še za tri podvojitve, torej skupno sedem podvojitvev od današnjega. To pomeni, da ima človeštvo na razpolago obdobje 260 let, v katerem bo razvilo popolnoma drugačne načine proizvodnje hrane. Ob koncu tega obdobja bi bilo število ljudi na Zemlji pa okrog 130-krat večje kakor danes.

nes in bi šlo okrog 400 milijard ljudi.

ČEZ 370 LET — TRI TISOČ MILIJARD

Površina oceanov, ki niso pokrita z ledom, je približno trikrat večja od površine celin. Proces fotosinteze, ki ga uporabljajo enocelična morska bitja ko proizvajajo hranljive snovi, je za trikrat bolj učinkovit kakor proces fotosinteze pri najboljših celinskih rastlinah. Če bi znanstvenikom uspelo odkriti take morske enocelične organizme, ki lahko dosežejo teoretični maksimum pri pretvarjanju sončne energije v hrano (ta teoretični maksimum znaša po kalkulacijah sovjetskega znanstvenika A. A. Nikiporoviča okrog 8 odstotkov), bi se lahko človeštvo brez strahu, da bo gladovalo, še trikrat podvojilo preko onih 400 milijard. Da bi pa to lahko dosegli, bi bilo potrebno iz vseh morij odstraniti vso njihovo sedanje živalstvo in ga zamenjati s takimi enoceličnimi organizmi.

Ob koncu tega obdobja, to je čez 370 let, bi svet imel približno 3.000 milijard ljudi. Ker pa površina celin znaša okrog 500 milijard kvadratnih kilometrov, bi iz tega lahko izračunali, da bi vsak človek imel na razpolago 160 kvadratnih metrov. To je precej velik prostor.

Ali se je treba bati, da bo zmanjkalo surovin? V resnici se bo morala povečati samo taka rudarska dejavnost, katere cilj bo povečanje proizvodnje fosfatov.

ZA 450 LET — PETNAJST TISOČ MILIJARD

Na prvi pogled bi zelo napredovali, če bi razen sonca uporabljali kak drug izvor energije za fotosintezo. Količina sončne energije, ki jo Zemlja dobiva na samem ekvatorju točno opoldne, znaša samo en kilovat na kvadratni meter. Povprečna količina prejete energije v 24 urah je štirikrat manjša, ker se ponoči ne dobiva ničesar. Poleg tega se polovica te energije ne more izkoristiti za fotosintezo. Približno en kilovat te energije na kvadratni meter v letu bi se lahko proizvedel z atomskimi procesi.

Boljšo rešitev bi predstavljala gigantska satelitska ogledala, s pomočjo katerih bi lahko sončno energijo usmerjali na določena področja in na tisti del zemlje, ki ponoči ni obsijan. Veliko število takih ogledal bi moralo lebdeti v višini 1.500.000 kilometrov iznad Zemlje. Tako bi v samem vsemirju lovila sončne žarke in jih usmerjala na Zemljo. Da bi se približno podvojila sončna energija, ki jo dobi Zemlja, bi bila potrebna ogledala s skupno površino približno 100 milijonov kvadratnih kilometrov. Izdelana bi morala biti iz fantastično tankih aluminijastih plošč. Debela bi naj bila le eno desetinko mikrona (1 mikron je tisočinka milimetra). Skupna teža teh ogledal bi znašala približno 30 milijonov ton. To je torej tehnično popolnoma možno uresničiti. Čim bo ta projekt uresničen, bo vsa zemlja imela tropске podnebne in toplotne razmere in s tem se bodo tudi raztalili ledeniki, ki pokrivajo polarna področja. S tem se bo omogočila še ena podvojitvev človeštva.

Če bi pa med tem še podvojili sončno energijo, ki prihaja do zemlje, bi vsa zemlja dobila take razmere, kakršne so na ekvatorju in to v vseh 24 urah. To bi pa privedlo do nevarnega segrevanja.

Se lahko to prepreči ali se temu izognemo? Možno je. Morala bi se uporabiti taka satelitska ogledala, ki bi sončno energijo selekcionirala in bi proti Zemlji pošiljala le določene sončne žarke. Poleg tega bi se lahko lansiral še drugi pas takih ogledal, ki bi naj bil nekaj filter. S tem bi se zopet povečala količina sončne energije potrebne za fotosintezo (za okrog 2,5-krat), a pri tem ne bi pretila nevarnost zagrevanja. Skupna teža ogledal pa bi se s tem pove-

čala za 10 do 100-krat, kar pa bi bilo vsekakor uresničljivo za takratno človeštvo. Na koncu tega obdobja, to je čez približno 450 let, bi živelo na zemlji 15.000 milijard ljudi.

ČEZ 680 LET — MILIJON MILIJARD

Neprimerno močnejše povečanje proizvodnje hrane se lahko doseže teoretično, če se namesto fotosinteze uporabljajo nekateri sintetični načini v proizvodnji glavnih hranljivih snovi. Biološke metode proizvodnje hrane se bodo vsekakor še dalje uporabljale, vendar le za proizvodnjo nekaterih specialnih sestavin hrane.

Problem pa bo energija, ki je potrebna za proizvodnjo sintetične hrane, za pogon strojev, ki bodo proizvajali fantastične količine hrane, za komunikacije, za razsvetljavo itd. Kalkulacije kažejo, da bi bilo za proizvodnjo hrane na opisani način potrebnih 100 vatov po osebi. Drugi 100 vatov bi se potrošilo v človeku samem, še 50 vatov bi bilo potrebno za razsvetljavo in ostalo, kar je skupno 250 vatov.

Ob koncu tega obdobja bi bilo na Zemlji en milijon milijard ljudi, kar pomeni, da bi na vsakem metru Zemlje ne glede na kopno ali morje živel povprečno dva človeka.

ČEZ 880 LET — 12 MILIJONOV MILIJARD

Ko se bo človeštvo sveta povečalo tako, da bo na kvadratnem meter prišlo več kot le dva človeka, se bo pojavil popolnoma nov problem: kako odstraniti toploto, ki jo izločajo njihova telesa torej problem ohlajevanja. Če bi se njihova toplota odvajala v oceane, oziroma, če bi se voda uporabljala za ohlajevanje, bi se temperatura oceanov povečala vsako leto za 1 stopinjo Celzija. (Če se zdi ta številka fantastična, se spomnite samo tega, kako ljudje zagrejejo veliko kinematografsko dvorano, ki ni ogreta). Morje bi lahko služilo v te namene še nadaljnjih 37 let, torej do nove podvojitve človeštva, torej do takrat, ko bodo prišli na kvadratni meter štiri ljudje. Toda prej ali kasneje bi se lahko zgodilo to, da bi se morje spremenilo v paro. Na to ni mogoče misliti iz dveh razlogov. Prvič, ker bi izhlapela skoraj vsa voda iz oceanov, zračni pritisk bi se povečal tako, da bi bil enak pritisku na dnu morja, a to je nekoliko desetina atmosfere. Drugič pa zato, ker bi okrog Zemlje nastal pas pare, ki ne bi prepuščal nobenega toplotnega izžarevanja, kar pomeni, da ne bi bil mogoč proces razhlajevanja. Človeštvo bi tako prišlo v brezoden položaj. Je kaka rešitev?

ČEZ 890 LET — 60 MILIJONOV MILIJARD LJUDI

Rešitev je in tudi tehnično je izvedljiva, seveda za tehniko na stopnji, kakršno bo imela takrat. V prvi vrsti bi se vsa površina prekrila kot z nekim pokrovom, ki bi preprečil izparevanje. (Mimogrede rečeno, to bi se lahko storilo prej preprosto zato, da bi se pridobil nov življenjski prostor). Na višini deset kilometrov iznad zemlje bi se montiral hermetično zaprt plastični pokrov. Vsa atmosfera, ki ne bi bila potrebna za ventilacijo, bi se spravila v gigantske rezervoare in to pod pritiskom. Zato bi morali biti ti rezervoari nameščeni na morskem dnu, da se ne bi bilo potrebno stenam upirati velikim pritiskom. Zakaj bi bilo to potrebno? Toplota, ki bi nastajala, bi se s posebnimi črpalkami odvajala v sam vsemirski prostor! Razume se samo po sebi, da se tudi tu govori o postopku z omejenimi možnostmi. Izračuni kažejo, da problem zagrevanja in ohlajevanja ustvarja tudi mejo povečanja človeštva. Katera je ta meja? To je 60 milijonov milijard, a ta številka bo na osnovi predpostavk navedenih v začetku članka, dosežena čez 800 do 1.000 let.

Namenoma nisem vzel v poštev možnosti za izseljevanje na druge vsemirske svetove iz preprostega razloga, ker ne verjamem, da bi te

Potem je eden izmed njih, ki je bil podoficir, rezko ukazal:

»Uklenite ga!«

Bračko jim je molče ponudil roki, na kateri so mu surovo nataknilo lisice.

Zatem sta mu stopila dva za hrbet, drugi so odšli pred njim iz celice.

Sprevod je molče stopal po hodniku. Ni bilo besed, toda stopanje škornjev je bilo glasno, odmevajoče. Čeladarji so korakali kakor v paradi.

Hodnikov je bilo mnogo in Bračko si je želel, da bi bili hodniki krajši, ker se mu je v trudnih nogah nabiral svinec.

Toda hodnikov ni zmanjkalo. Zdelo se je, kakor da vodijo Bračka nalašč po vseh hodnikih jetnišnice, kakor da bi ga hoteli izmučiti, da bi padel in da bi ga potem lahko takega odvedli na morišče.

Bračko je zbiral zadnje moči. Hodil je in hodil, toda misliti ni mogel več jasno. Hodil je s pogledom, usmerjenim naprej, za katerega ni vedel ne on in nihče na svetu, kam je uperjen.

Potem je bilo hodnikov konec in vojaki so z Bračkom stopili v neko sobo. Tam so ga pustili samega in naglo odšli. Za seboj so zaklenili vrata, toda njihovi obrazi so se zgrnili ob lini, izdolbeni sredi vrat.

Čez čas je stopil izza vrat v sobo zakrknani človek in potegnil Bračka surovo za seboj...

Franc Bračko ni več vedel, da se je to zgodilo zgodaj jutraj tistega dne v avgustu, ko je sonce vželo v veličastni rumenordeči zarji na svetli svilnati podlagi nemega obzorja.

K O N E C

možnosti tako hitro naraščale, kakor bo naraščalo število ljudi. Toda če bi problem naraščanja prebivalstva na Zemlji reševali z izseljevanjem na druge vsemirske svetove, bi že morali s tem začeti danes in sicer tako, da bi vsako leto preselili tja 60 milijonov ljudi.

KAKO BI SE ŽIVELO?

Bralcem tega članka bodo vsekakor prišle na misel še druge stvari, ki bi onemogočile, da bi na Zemlji živelo toliko ljudi. Avtor sestavka meni, da take stvari niso absolutne.

Na prvi pogled se pojavljajo kot nepremagljiv problem stanovanja za toliko ljudi, ker bi ob številu 60 milijonov milijard prišlo na kvadratni meter po 120 ljudi. Toda ta problem je rešljiv. Tehnika bo v prihodnjih 900 letih gotovo toliko napredovala, da bo lahko vso zemljo (pa tudi morje!) prekrila z zgradbami, ki bi imele po 2.000 nadstropij, med zgradbami pa ne bo prostega prostora. Gornjih 1.000 nadstropij bi bilo namenjenih stanovanjem, kar pomeni, da bi vsak stanovalec razpolagal s 7,5 kvadratnih metrov prostora (ker je treba upoštevati, da bo del prostora opadel na dvigala, skepne dvorane, kanalizacijo in drugo). Spodnjih 1.000 nadstropij bi pripadalo napravam za proizvodnjo hrane in drugih potrebščin ter gigantskim klimatskim napravam.

Jasno je, da v takih okolnostih, pa čeprav bo gostota prebivalstva mnogo manjša, ne bo mnogo prostora za vodravno gibanje oziroma, da se bodo prebivalci zelo malo gibali, poleg tega pa ne bo niti transporta blaga oziroma hrane. Lahko smatramo to za težak problem? Ne, ker bodo obstajale vse možnosti, da posamezni bloki takšnih super zgradb, ki bodo zajele površino nekoliko kvadratnih kilometrov, tvorijo zaokroženo enoto, ki bo sposobna, da vse svoje potrebe v tem prostoru tudi zadovolji.

Postavlja se tudi problem, kako bo tako življenje izgledalo s psihološke strani. Predvsem bo dovolj možnosti za družabne stike, ker si bo lahko vsak izbral prijatelje in znance med desetinami milijonov ljudi, ki bodo živeli v njegovi neposredni okolici. Razume se pa, da bodo možnosti kontaktiranja z velikim številom ljudi večje še posebej zaradi televizijskega telefona.

Ljudem ne bo dovoljeno mnogo gibanja, toda to ne bo povzročilo tako strahotnih posledic, kakršne si danes nekateri predstavljajo. Med drugim pa lahko primerjamo življenje danes super moderniziranega človeka, ki živi sredi avtomobilov in naprav, z življenjem človeka iz kamene dobe, ki se je moral nenehno gibati. Ljudje bodočnosti bodo imeli vsekakor drugačne duševne lastnosti kot mi in zato ni nobenega opravičila za zgražanje nad njihovim življenjem, kakršnega si zamišljamo.

Vsekakor tu namenoma nisem tudi poudaril, da si bodo ljudje bodočnosti lahko po svoji želji krojili življenje. Z drugimi besedami povedano, bodo lahko vsaki trenutke odločili, kdaj lahko zaustavijo številčno naraščanje prebivalstva. S tem sestavkom smo hoteli le pokazati, da je človeštvo zmožno reševati probleme, ki nastajajo zaradi povečane števila ljudi vse do skrajne meje, ki je po današnjih vidikih in z današnjega razvoja znanosti fantastična.

PETA ŽRTEV

V Londonu so pred kratkim zopet našli neko dekle, ki je bila zadavljena. To je že peta žrtev neznanega storilca, ki je začel delovati letos februarja in ki ga mnogi primerjajo s skrivnostnim londonskim zločincem iz prejšnjega stoletja.

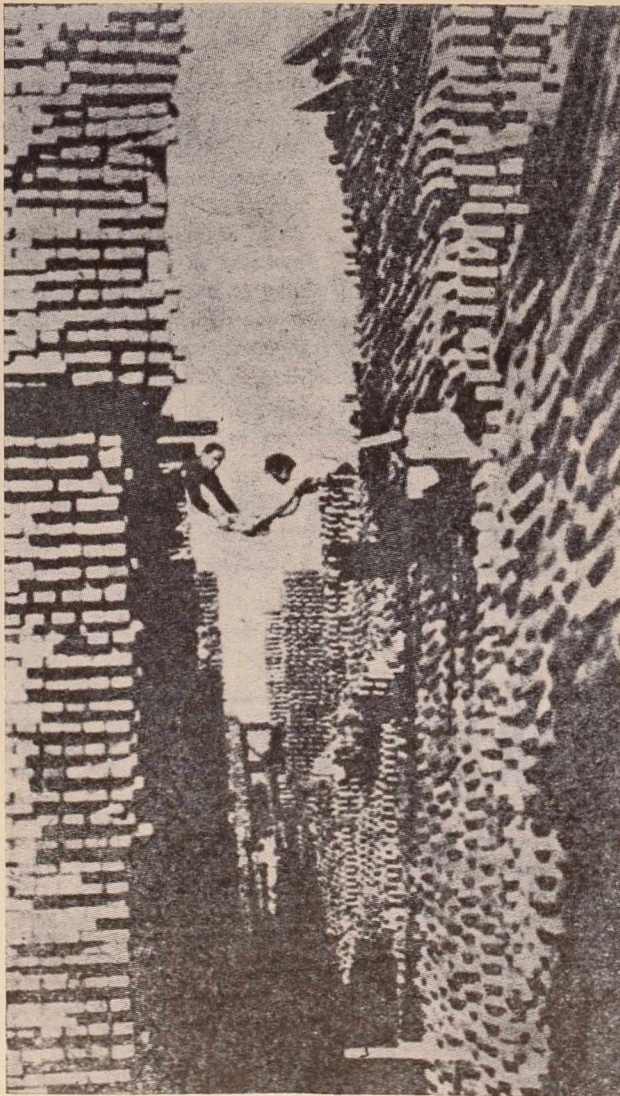
S PRVO STEVILKO POMURSKEGA VESTNIKA V NOVEM LETU NOV PODLISTEK

EVROPA PRED VIHARJEM

zanimiv in dokumentiran prikaz, kako so prišli nacisti pod vodstvom Hitlerja na oblast in kako je prišlo do druge svetovne vojne.

Poleg tega boste na zadnji strani Pomurskega vestnika prebirali tudi slikanico

MED VULKANI IN ATOLI

Na vseh kontinentih sveta le zidovi, zidovi in opeka, ki ro-
ma od rok do rok